

B.

*Partes vegetabiles**ignoti generis vel speciei.*

I. R A D I C E S.

I.

Pharm. CALAGVALAE f. CALAGVELLAE Radix.

RADIX Americam meridionalem et nominatim ditionem regni Peruviani Quito patriam habet. Praeter Indos apud Italos celebritatem nostro tempore obtinuit. De stirpe ipsa haecenus modo rescimus, quod folia gerat, Asplenii Scolopendrii foliis similia, sed minora, et filicis species sit, quantum ex descriptione obscura colligi potest, Polypodii generi associanda.

Radix genuina (quam haecenus non vidi) nodosa est, qualis in Polypodio vulgari vel Osmunda regali, saporis expers. Et haec quidem vnice efficax; nam cauendum, ne confundatur cum duabus aliis inertibus; quarum una dicta Calagualae foeminae radix foliis largissimis instructa, et seminibus, ut fertur, destituta; alia Calagualae spuriae nomine

K 3

venit,

venit, ex lucro aliquando substituta (V. *Della radice di Calaguala Lettera del Sig. Dott. DOMENICO LUIGI GELMETTI al chiar. Sig. Dott. Giammaria Mazzi*, quae epistola inserta legitur in *Giornali della Medicina*, tom. 5. p. 409. sq. et BRUGNATELLI *Biblioteca fisica d'Europa*, P. 5. p. 135. sq.).

Prima eius, quoad sciam, mentio fit in diario medico Londinensi (*Lond. med. Journal*, vol. 5. ex recens. MICHAEL. *Bibl.* vol. 1. p. 186.) vbi posterior nominis scriptio obtinet et Romae contra hydro-pem vsurpatam radicem fuisse, optimo successu traditur. Reliqua clarissimo GELMETTI debentur. Indi decocto radicis in pleuritide, contusionibus et apostemate interno vtuntur. Hisce cognitis prima experimenta Mantuae capta. Quatuor exemplis per partes expositis in Italia, duce viro cl. dicto, salutarem effectum praestitit. Vnum spectat ad affectiones varias pectoris ex contusione molestas et chronicas; alterum ad febrem hecticam ex pleuritide; tertium ad pleuritidem diram; quartum ad colicam conuulsuam cum febre, vomitu bilioso et obstructione aluina. Conficitur ex dictis, vim aperientem attenuantem, resoluentem illi inesse. Ratio autem radicem exhibendi in decocto est, parato ex
radicis

radicis drachmis duabus et aquae communis quantum fatis, siue libra sesquialtera ad tertiae vel quartae partis consumptionem coctis. Et huius quidem cyathi aliquot instar Theae bibuntur. Vnde diuresis copiosa absque ardore tamen vel dolore in viis urinariis.

Certiora iam expectamus ex commentatione extra Italiam haecenus non dispersita, quam cl. CARMINATI de radice Calagualae nouissime Ticini regii edidit, in qua, tam propria quam ill. FRANCK (*Litt. Ejusd.* ad me 1791 vernae) experientia suffultus inertiam huius radicis demonstrare narratur.

2.

Pharm. CASSVMVNIAR, f. CASVMVNAR, f. RISAGON, f. BENGALÉ Radix.

Nomina tria priora fictitia sunt ad celandam stirpem, quarto autem siue Bengale in India innotescit (*RAII Hist. plant. tom. 3. p. 649.*). Nempe ex India orientali transfertur.

RADIX comparet diuisa in varia segmenta, mox secundum longitudinem, mox transuersim in orbiculos, qui diametro circiter digitum aequante et a linea ad pollicem crassi sunt. Adhaeret parenchy-

K 4

mati

mati interno, pallidiori, albido flauo, cortex nodosus, hinc inde circulis horizontalibus distinctus, cinereo flauus. Decennio septimo praeteriti seculi in Angliam peruenit, et commentatiuncula de eius virtutibus tum typis impressa ad commendationem multum tunc temporis contulit medicus PEACHY, qui nomen Cassumuniar illi dedit (SLOANE in *Phil. Transf.* n. 264. p. 580.), aliusque MARLOW (DALE *Pharmacolog.* p. 276.) socius indicatur. Cel. MEAD quoque illi multum tribuit (QUINCY *Pharm.* p. 84.). Hinc diu in *Pharmacopoea Lond.* et *Edinburg.* locum obtinuit, exclusa tamen in nouissimis.

Sapore proxime ad Zedoariam vulgarem venit, amaricante et aromatico, vt et sensum camphoraceum linguae imprimat; ideo forsitan illi adscriptum fuit a DALEO aliisque nomen Zedoariae radice lutea ex BREYNIO (*Prodr.* 2. p. 207.), qui tamen de stirpe ipsa nihil certi constituit. Odor fragrans Zingiberis. Spiritus vini vires maxime euoluit indeque asciscit colorem profunde croceum, prout ipsum extractum inspissando tincturam. Hoc gratam amaritiam et calorem constantiorem gustanti impertit.

Stomachicam vim inesse radici, quilibet facile dabit. Praeco qui eius olim fuit, cl. PEACHY extulit

tulit eam, vt solent alii similes medicamentorum
laudatores, in morbis multiplicis diuersitatis, in
apoplexia, paralyfi, vertigine, motibus conuulsiuis,
affectionibus hystericis, torminibus (RAIUS *loc. cit.*).
Sed, post cognitam naturam remedii cuiusdam, fa-
nior pathologia optime docet, quando illud profi-
ciat, quando noceat. Corrigi corticem Peruvianum
eius ope idem venditauit (*l. c.*): sed nihil ille cor-
tex mali continet, si a scito medico administratur.

3.

Pharm. CHYNLEN Radix.

Ex China attulit illam peritissimus in arte sua
et scientia physices et historiae naturalis pariter in-
clytus nauarchus Suecicus EKEBERG et cel. BERGIUM
(*Mat. med. p. 908.*) de vsu medico ibidem obuio
certiorem reddidit. Nec alios fontes hactenus ad-
ire licet notitiae eius cupidis.

RADIX describitur cylindrica, subtoruloso fle-
xuosa, crassitie pennae anserinae vel angustiori ru-
gosa, subsquamata fetis subulatis frequenter exaspe-
rata, fragilis ex luteo rubra. Prostat frustulis pol-
licem vel ultra longis.

K 5

Odore

Odore caret, sed sapore valde amaro et tenaci instruitur, saliuam tingit colore croceo. Chineses magno eam pretio vendunt, eiusque stomachicam virtutem praecipue deprædicant, quam infusione radicis cum vino sibi in usum vertunt in colica, concoctione ciborum labefactata similibusque vitiis. Confirmat egregiam efficaciam ex sua experientia cl. BERGIUS, qui tamen quibusdam emesin excitasse obseruauit.

4.

Pharm. COLVMBO, aliis CALOMBAE, COLOMBAE, COLVMBAE, CALVMBAE *Radix.*

Primus, qui radicis Calumbae, ut eam nominat, quantum noui, meminit FRANCISCUS REDI (*Experimenta circa varias res naturales*, 1685. p. 142.) est, qui ad noua experimenta cum eadem excitat et alexipharmaci maximi laude distinctam significat, absque alia vlla de ista commemoratione. Eodem forsitan tempore JO. CURVUS SEMMEDUS (*Pugill. rer. indic. s. Hist. varior. simpl. ex Ind. orient. Amer.* Vers. VATERI 1722. p. 37. Quando archetypus prodierit lingua Lusitanica nescio, auctor vero alium librum iam edidit a. 1697.) eam memorat, qui licet plurimis virtutibus eam ornet, quam sobrio iudicio respon-

respondent, laudat tamen etiam in affectionibus vero magis consentaneis, vt doloribus colicis, contra prauas digestionem ventriculi, in diarrhoea, in flatulentia. Arbitror vtrumque significasse eandem, quae, recentius Anglorum praecipue praeconio, apparatus medicaminum auxit.

Quantum hactenus erui potuit, ex testibus idoneis, qui diu in India orientali versati sunt, stirps in continente Asiae parte crescit, et inde in urbem Columbo insulae Zeylonae transplantata est, vnde per totam iam Indiam dispergitur. Memorabile est, quod horum vnus indicauerit in Zeylona et Anglicis coloniis lingua Lusitanica *Rays de Mosambique* vocari (PERCIVAL's *Essays medical and experimental. vol. 2. p. 3. fq.*). Respicit hoc nomen aliam, quam Asiaticam patriam, scilicet Africanam. Cognitum enim recentius est, radicem a Lusitanis e Mozambique Tranquebariam adduci, ibi a Caffris in continenti eam proflare et mercem lucrosam esse (KÖNIG litt. in RETZ. *Obs. bot. fasc. 4. p. 5.*).

Iusta fuisset expectatio, fore, vt radix per Belgas potius priusque, vt in quorum possessione vrbs Columbo est, quam per Anglos in medicorum notitiam venisset. At in Anglia iam per quinquaginta

ginta circiter annos cognita et passim vſitata fuit (WHITE's *Treatiſe on the management of pregnant and lying in Women*, ed. 2. p. 75.). Ab eo autem tempore inprimis celebrata in noſtra Europa eſt, quo cl. PERCIVAL experimentorum ingenioſorum cum ea captorum recensum euulgaret (*Lib. cit.*, cuius primum caput inſcribitur: *On the Columbo Root.*), adeo vt iam in recentiſſimis designationibus pharmaceuticis tantum non omnibus, iis adeo, qui ſelectu rigidiori delectantur, vt *Pharm. Lond. Edinb. Roſſica* locum obtineat, et in quolibet lautiori pharmacopolio iam obuiam veniat.

RADIX transfertur diſſecta vel in orbiculos, qui pollicem dimidium ad tres diametro aequant, vel in fruſta quartam pollicis partem ad duos vsque pollices longa. Extrinſecus veſtitur ſub hacce forma cortice rugoſo, craſſo, ex viridi profundius bruno. Interna pars pallide flaua eſt et medio contrahitur, ita vt intra tumidum marginem concauitatem formet rugoſam centro, vt videtur ſiccationis adiuuandae cauſa, perforato. Diſcerni oculis in orbiculis facile poſſunt tria ſtrata, cortex, pars lignea et medulla, quae ipſa blandior eſt reliquis et maſticata copiam mucilaginis effert. In puluerem
redacta

redacta viridescentem colorem induit et humiditatem attrahit. Fricta cultro aroma spirat, gustata ingrate amara et modice pungens sentitur. Sapor ingratus corrigitur additamento corticis Aurantiorum in vtriusque infusione (PERCIVAL *l. c. exper. 2. p. 20.*).

In putredine carnis bouinae arcenda Radix haec cortice Peruuiano inferior est (*l. c. exper. 4. p. 22.*), etsi omnino in infuso radices caro diutius illaesa persistat, quam in mera aqua. In corrigenda putredine iam enata cedere quoque cortici dicto debet (*l. c. exper. 5.*). Felli bouino autem putredine corrupto illico integritatem restituit, quum contra ea infusum corticis Peruuiani foetorem manifeste augeret et coagulum illi inferret (*l. c. exp. 6.*). Euentus adhibita bile recente hominis violenta morte absunti in foetore corrigendo idem fuit BERTRAND DE LA GRESIE in *Hist. de la Soc. de Med. tom. 2. p. 293.*). Elegans inde conclusio deduci potest ad efficaciam illustrandam, quam in cholera aliisque malis abundantia et deprauatione bilis copulatis praestat, de quibus infra vberius, et ad salutarem usum huius medicinae, etiamsi euacuationes necessariae non praecesserint. Simul elucet,
cur

cur in eiusmodi morbis cortex minus salutaris censendus sit. Addendum tamen magni viri ill. CULLEN (*Treatise on the Mat. med. vol. 2. p. 78.*) dubium, an vere specificam virtutem in bilem exferat. In fermentatione et acore ciborum coërcenda radicem valere cognoscitur mixtura ex mica panis, carne veruecina affata et infuso radicis Columbo parata, quae ipsa ne post decimum quidem diem acorem manifestauit, quum contra miscela, in qua omissa erat radix, fermentationem subiret post duodecim horas et post quadraginta octo horas acorem contraheret (PERCIVAL *l. c. exp. 8.*). Arteriae ictus non auget ore capta, vt igitur non amaris calefacientibus annumerari possit, nec hecticis et phthificis, quando amara ventriculus labefactatus requirit, noceat (*l. c. exp. 10.*).

Destillatio radicis cum aqua nullum olei vestigium prodit, attamen debilem saporem balsamicum habet et odorem quasi ex Cumino (CARTHEUS. *Diff. de radice Colomba* 1773. recus. in EJUSD. *Diff. phys. chym. med. p. 149.*). Ex radicis vncia vna, digesta cum aqua sufficiente, infusum subfuscum redundat valde amarum et blanda euaporatione extracti drachma vna cum granis viginti quatuor, quod

quod ipsum valde amarum, sed odoris descripti debilis. Tinctura cum spiritu vini facta saturate flaua odoris balsamici grati, ad moschum vel Hyacinthum accedentis, et saporis intense amari; extracti spirituosi primi grana modo viginti quatuor ex vncia radice euoluuntur (CARTHEUS. *l. c.*). Vinum cum radice digestum mediocriter amarum est. Extractum ex spiritu vini et ex aqua iunctim moderatioris ignis ope paratum ad iudicium narium et linguae virtute non cedit pulveri radice ipsius; quod et ipsa administratio in aegris confirmat, nisi extractum praestantius habendum sit (PERCIVAL *l. c. p. 22.*). Minutiae sub hisce experimentis obuiaae, vel alia remotioris vsus sunt aliunde petenda (ex CARTHEUS. *Diff. cit. et Hist. de la soc. de med. de Paris, tom. 3. p. 243. sq.* auctore pharmacopola JOSSE.). Id tamen ex hisce consequitur, quod odoraee partes, licet in reliquis primaria virtus resideat, auidius a spiritu vini, quam aqua excipiantur, et gummofarum plus quam resinofarum radici insit. Infusum radice aquosum celerius corruptelam init, quam illud reliquorum amarorum, nam intra nycthemerum sedimentum in eo apparet copiosum et intra bidaum viscosum et vapidum euasit (PERCIVAL *l. c. p. 20.*).

Ab

Ab Indis iam dudum eximium remedium in affectionibus variis ventriculi et intestinorum habita radix fuit. Subscribit recentior experientia, quae et in bilis vitiis corrigendis excellere docet. Indi radicem concisam vel rasam cum vino Maderaico ingerunt (PERCIVAL *l. c. p. 4.*).

Ad coercenda alui profluuia effrena et vomitus pertinaces sedandos magni nominis est. In dysenteria tam apud Anglos (PRINGLE in GAUB. *Aduersf.* PERCIVAL.) quam Batauos multum valuit (CARTHEUS. *l. c. p. 142.*), nec in Gallia spem fefellit (BERTRAND DE LA GRESIE *l. c. tom. 1. Hist. p. 344. tom. 2. p. 292.*). Imo iam initio diarrhoeae vel dysenteriae, quo adstringentia nocent, haec radix et cum fructu praecipitur, et tum antispasmodicam virtutem exferere videtur, quum constet multas turbas nonnisi irregularibus primarum viarum motibus excitari; declinante tamen morbo conuenientior est (PERCIVAL *l. c. p. 8.*). — Nau-seae et vomitui grauidarum (WHITE *l. c. p. 75.* PERCIVAL *l. c. p. 13.*) et puerperarum egregie subuenit; in hisce febre puerperali existente ob vim bilem vitiatam et exundantem temperandi confert ad scrupulum vel drachmam dimidiam in puluere, vel in extracto

extracto vel in infuso ter vel quater de die data; tantoque magis conducit, si simul alius nimium fluxa est (Conf. VERRYST in *Verhandel. door de Hollandische Maatschappye der Weet. te Haarlem, P. 21. p. 6.*). Vomitus, qui biliosam colicam comitatur, praeuio emetico huius radice infusi compefcitur (PERCIVAL *l. c. p. 8.*). Nec infantili aetati aduersa est, quae saepe sub dentitione vomitu et diarrhoea tentatur; hosque tanto felicius iuuat, si ad acidum frangendum cum pauxillo cretae vel magnesia iungitur (*l. c. p. 11.*). Imo in habituali vomitu, si a debilitate vel nimia irritabilitate ventriculi, acore, bili acri, secretionem vel iusto vberiori vel deprauata succi pancreatici, enascitur in connubio aromatum, martialium vel absorbentium leuamen insigne affert (*l. c. p. 12.*). Supprimat quoque in intermittentibus febribus autumnalibus vomitum, quo frequenter stipantur; et si cortex Peruvianus ob emesin crebram inanis est, opii vices in delendo vitioso isto ventriculi sensu agit (VERRYST *l. c.*). Queritur tamen CULLEN (*Treatise of the Mat. med. vol. 2. p. 78.*), licet multis medelam vomitus attulerit, haud paucos tamen spe excidisse; quin iis casibus, in quibus redundantia bilis subsuit. — Cholerae obicem ponere, saepe exploratum est, et in hac

Appar. medic. Vol. VI. L simul

simul cum euacuantibus torminum faeuitiam frangit, bilem corruptam emendat, motus praeternaturales sopit, et vires erigit. Nautis drachma dimidia ad duas pulueris omni trihorio vel quadrihorio data (JOHNSON apud PERCIVAL *l. c. p. 6.*). Aliis suffecit in hoc morbo minor dosis decem (MAKITRICK *de febre Ind. occid. maligna flaua in coll. diff. BALDING. vol. 1. p. 143.*), quindecim, vel viginti granorum, in cochleari vno vel altero aquae Cinnamomi vel Menthae simpl. (GARDINER *on the animal oeconomy, p. 347. sq.*). Profuit in cholera ex eodem fonte orta, post praemissos lapides cancrorum cum succo Citri eandem adhibere (*Veckskrift för Läkare, vol. 2. p. 77.*). — In hisce morbis sanatis prout manifesta saepe bilis vitia praesto fuerunt, ita in febris biliosis ipsis salutem affert. Laudatur connubium tartari vitriolati et quidem vtriusque ad grana quindecim, vel viginti (PERCIVAL *l. c. p. 9.*); euacuantibus praemissis nihil efficacius est ad nauseam et vomitionem sedandam; et etiam si remissiones manifestae sint, longe tutius exhibetur in hisce quam cortex Peruvianus, et efficaciter bilem corrigit, ventriculum roborat et vires restaurat (HAYGARTH apud PERCIVAL *p. 10.*).

Absen-

Absentibus quoque vitiis, quae dixi, bilis et spasticis constrictionibus, stomachicum primi ordinis considerandum est, languente vigore ventriculi et primarum viarum indeque proficiscentibus cibi appetitus iactura, concoctione laesa, flatibus, nausea. Placuit simplex decoctum aqua factum, cochleatim pluries sumtum (SELLE *Handb. d. med. Prax.* p. 683.), item pulvis eius aromate quodam commixtus, vel infusum vino Maderaico paratum; deficiente autem bile, miscela pulveris cum felle bouino pilularum forma aegris consultum est (PERCIVAL *l. c.* p. 12.).

5.

Pharm. IKAN Radix.

Ex speciminibus, quae coram habeo, descriptionem *Radicis* exarare licet. Sunt haec ovato-oblonga, nonnihil compressa, vtrinque attenuata; magnitudine nucis oliuae, vel paullo exiliora, altero extremo desinentia in filum tenue duorum supraeque pollicum, quod videtur fibrilla esse. Epidermide externe obducuntur ex luteo grisea, rugosa, arte adhaerente parenchymati, interne duro, corneo, subpellucido, quod media parte comprehendit similem radicem contiguam, cuticula sua limitem denotantem. Bulbus videtur radix quasi ex

L 2

orchi-

orchidea plauta, et simili modo inter dentes commansa sese habet, et diuturniori ibidem mora mucilaginis aliquid exundat. Bulbulum tamen innatum maiori in radice Saleb faltem non conspicio. Odoris expers, nec equidem aliquid acre illi inesse sentio. In prouincia Chinenfi Suchuan, ex qua prouenit, planta crescere fertur (HAGEN *Lehrbuch der Apothekerkunst*, ed. 2. p. 386.).

De morbo, in quo adhibeatur, nihil habeo, quod tradam. Seruant modo pharmacopolae nostri radicem inter rariora exotica.

6.

Pharm. LOPEZ f. LOPEZIANA Radix.

Nomen duxit a JOANNE LOPEZ FIGNEIRO (JUAN LOPEZ PINEIRO) Lusitano. Prima de hac radice narratio mihi obuenit apud FRANCISCUM REDI (*Experimenta circa varias res naturales*, p. 138.), nisi illi coaeuus censendus SEMMEDUS (*Histor. variorum simplicium exoticor.* p. 40.), de quo dubio supra (p. 154.) dixi, qui hanc quoque radicem significat. REDIO teste in prouincia Zanguebar Africae in ripa fluminis Cuama LOPEZIUS hanc radicem inuenit. Ex alia relatione Asiam patriam habet, et ex Goa in insulam

insulam Malaccam, indeque Batauiam transfertur (GAUBII *Aduers. varii argument. p. 80.*); alius iterum edixit, Malaccae insulae propriam esse, mutuoque commercio tam Goam ad Lusitanos, quam ad emporium Batauorum Indicum peruenire (*l. c. p. 89.*).

Ex arbore originem traxisse, visu facile cognoscitur; nec videtur ex arbusculo, vt quidem cl^{mo}. REDI indicatum, colligi, quum aliquando ramos insignis crassitiei repraesentet. Proletarie valde hactenus modo arbor descripta est (apud REDI), vt soli radici inhaerere necesse sit. Haec ipsa inter Europaeos medicos non nisi ab anno inde 1771. inclaruit, quo GAUBIUS illam ex tenebris suis protulit, et propria et aliorum medicorum in Belgio degentium experientia pretium eius constituit. Iam et in officinis largius instructis copia illam aegris praeciendi exstat, per Belgas in Europam transvecta.

Seruantur bacilli diuersae longitudinis, octo adeo vel nouem pollicum, crassi pollicem vnum, imo duos, saepe exiliores, lignosi, quorum lignum colorem stramineum prae se fert, leue et, transversim dissectum, porosum est, excepta medulla, quae durior, densior et ex albo subrufa comparet.

L 3

Cingi-

Cingitur hoc cortice fusco, tegmine molli, spongioso, luteo, per strata obfito. In quodam mihi obuio specimine supra lineam illud crassum deprehendo. Non multum ad notitiam eius confert figura cl. REDI (*l. c. p. 138.*). Bacilli exiliores praestant crassioribus virtute. Odoris expers est, et saporis pariter ad iudicium GAUBII (*l. c. p. 90.*); equidem tamen amaricantem inueni, manifestius autem in pulpa spongiosa corticis externa. Perquam amaram perperam REDI facit.

Neque decoctum aqua factum, quod flauo coloris, nisi modicam amaritiei prodit. Salis essentialis quaedam indicia adfunt, tam in hoc decocto, quam in tinctura, quae fuscum colorem habet, et, abstracto spiritu vini, balsamici aliquid ardentis saporis, quasi opii amaricantis, prodit. Solutione vitrioli martis non fuscatur decoctum (Conf. cum Gaubianis experimentis *l. c. p. 90. sq.* alia eiusdem naturae et euentus cl. JOSSE in *Hist. de la Société de Médecine*, tom. 3. p. 246.). Nihil neque sensuum exploratione, neque chemico scrutinio dicto detegitur, ex quo diuinari possit egregia in sistendis alui pertinacioribus profluentis efficacia. Nempe haecce est, quae hodie attentionem medicorum suscitauit.

Nullam

Nullam enim fidem meretur eiusdem contra morsus vel puncturas animalium venenatorum olim prolata laus, vel in febribus intermittentibus exstinguendis item vulneribus consolidandis pristinum praeconium (V. REDI *l. c.*). Verior modo indicata virtus Indis quoque nota hodie est, qui ipsi radicem super porphyrite cum aqua contritam in alui profluviis aegris propinant.

Hancce exhibendi illam rationem in lenteria pertinaci et diarrhoea cum successu amplexus est GAUBIUS (*l. c. p. 79. sq.*), quem nunquam radix fellit, nisi in sene decrepito, viribus exhausto, et fluxum coeliacum perpeffo. Imo profuit illi radix in diarrhoeis tabi pulmonali superuenientibus, quin consummata phthifi aluum coercet (*l. c. pag. 82.*). Aequae felici euentu experti sunt eam cll. inter Belgas medici DE MONCHY, BOUDE, WYNSSEN et PATYN, quorum interpretem GAUBIUS agit. Ille quidem praeprimis in diarrhoea colliquatiua phthysicorum reliquis omnibus eam praefert (*l. c. p. 83.*), quod et praeter GAUBIUM cl. PATYN (*l. c. p. 86.*) confirmat, quin praesentibus iam aphthis mali moris. Sic diarrhoeam habitualement radicem in decocto panis cum paucis vini remixto compescuit (*l. c. p. 84.*). Ae-

que prodest puerili aetati (*l. c.*), quam senili (*l. c.* p. 87.), et nominatim diarrhoeae puerperarum symptomatice accommodata est (VERRYST in *Verhand. door de Hollandsche Maatschappye der Weetenf. vol. 2 1. p. 7.*). Habet etiam hanc non spernendam vim, quod cortex Peruvianus si aluum laxet, suo additamento diarrhoeam inde enatam compescat, et sic beneficio corticis frui aegrotum permittat absque subsequa alui obstructione (*id. l. c.*). Mira celeritate effectum suum exserit, ut sint, quibus a paucis modo dosibus turbae iam notabiliter sopitae, et frequentes deiectiones aluinae ad paucas redactae fuerint (GAUB. p. 84. *sq.*).

Datur opportune in pulvere siue syrupo, siue mucilagine aut apto electuario in pilulas efficta, dosi granorum quindecim ad triginta, ter quaterve de die. Febris si abest, vel stomachus torpet, spiritus vini cochlear exiguum superdari poterit. Tincturae quoque locus est, scilicet ex radicis drachma sesquialtera, spiritus vini vncii duabus cum semisse, cuius ter de die cochlear exiguum, paucio vino rubro dilutum, ingeritur. Haud exiguum emolumentum quoque spondet decoctum aquosum, modo digestio praecesserit.

SEMME-

SEMMEDUS pro suo more multas fide destitutas vires illi adscribit, ex quibus hic modo recensio, miraculi instar curare a vipera commorosos, scilicet ita, vt vulneretur vertex capitis lanceolata, et plagae pauxillum pulueris eius applicetur (V. l. c. p. 40. sq.).

7.

Pharm. MATALISTA Radix.

Huius specimina in officinis vulgo occurrunt in orbiculos mox crassiores aliquot linearum, mox tenuiores dissecta. Amplitudo pariter variat, nam sunt, qui diametro pollices quinque excedunt. Externe superficiem cineream valde rugosam formant, interne albidiora comparent, et vndas concentricas effingunt, et hinc inde aliquando porosa conspiciuntur, vt fere erosionem a vermibus suspicareris, nisi maior adesset regularitas. Substantia mediocriter compacta et notabiliter ponderosa. Negligitur hodie omnino.

Stirpem Americam inhabitare lego, vbi, non additum, radicem alium purgare, debilius Jalappa, paullo fortius Mechoacanna, dosi drachmarum duarum (VOGEL *Mat. med.* p. 240.).

L 5

8.

Pharm. TIMAC Radix.

Caribaeis dicitur Timac, Hispanis Liane à coureux. Quae de hac nouimus, debentur medico GERARD, qui eandem in insula St. Domingue in hydrope vtiliter tentauit, et Regiam societatem medicam Parisiensem de successu certiore fecit (V. *Hist. de la Societé Royale de Medecine, tom. 1. p. 341.*). Nunquam eam vidi, nec ille descriptionem eius concinnauit. Censetur Aurantiis vel Terebinthis cognatione iungi. Deest haecenus in pharmacopoliis.

Decoquuntur radices vnciae duae in tribus pintis aquae (= ℥ vj ciuil.), cuius decocti aegri primis diebus vitra tria ingerunt (= vncis quatuor cum semisse circiter); augetur dosi quarto die, et si aeger fortioris naturae est, additur vncia vna rasurae Guaiaci, aliquot grana Scillae et pauxillum Cannelae, vt potus aromate imbuatur.

Accedat oportet noua experimentorum series.

II. C O R T I C E S.

9.

Pharm. ANGELINAE Cortex.

Arbor huius corticis procera est, insulae Americanae Grenada incola. Anno 1785. Chirurgus GRIEVE ibidem commorans in Scotiam (Vid. DUNCAN'S *Medical commentaries*, vol. 9. p. 365.) virtutem eius anthelminticam perscripsit. Explorata haec fuit ab eo in infantibus dysenteria verminosa correptis, quae multis antea exitio fuit. Corticis huius vnciae quatuor in quartis tribus (= $\text{℥} \text{vj}$ civil.) aquae coquebantur, donec duae superessent. Huius decocti mane cochleare maius infantibus ingestum, biennio minoribus, et fesquialterum, vel duo, infantibus hac aetate maioribus. Abstinendum ab omni potu ciboque ad meridiem vsque. Tormina excitat, qualia subinde a Jalappa. Subsequente die opus purgante est. — Sic stupenda vermium caterua per aluum eliminatur. Lumbricorum ratio nominatim videtur habita esse.

Pharm. ANGUSTURAE Cortex.

Aliis scriptura corticis *Augustini* placet (*Göttingische Anzeigen* 1790. n. 4.), quae aliam patriam, scilicet urbem St. Augustin, in Florida orientali sitam, assignat. Quantum constat, prior rectior est, ex Angustura Americae australis, vnde Hispani illum in insulam Trinitatis (Trinidad) transuexerunt. Ex quam arbore proueniat, nondum euictum; ex specie Magnoliae esse coniectura tulit (*Litterae Londino scriptae* in *Braunschw. Magazin* 1790. n. 5. p. 74.), et vltior diuinatio ex Magnolia glauca L. (BRANDE in *Hannöv. Magazin* 1790. n. 15. p. 235. sq.). Nuperrime (ex litteris cl. BRANDE in *Hannöv. Magaz.* 1790. n. 69. p. 1099. sq.) tamen momenta quaedam probabilia suadere visa sunt, ex abyssinico frutice, Wooginoos in Abyssinia dicto, s. Brucea antidysenterica JO. FRID. MILL. 36 *coloured Plants*, tab. 25., quae eadem est ac Brucea ferruginea (L' HERETIER *stirp. nov.* tab. 10. AITON *Hort. Kewensf.* vol. 3. p. 397.), peti. Descriptio enim corticis, quam BRUCE (*Travels to discover the Source of the Nile*, vol. 5. p. 70.) de dicta planta praestitit, congruit cum ista corticis Angusturae, et ipse ille agnouit,

conue-

conuenire vtrumque; et cortex fruticis viui, in horto Kewensi obuui, in plerisque quoque conuenit.

Primam eius cognitionem dederunt anni 1788 altera parte medici duo insulae Trinitatis, cl. EWER et WILLIAMS, litteris Londinum missis, et insertis periodicae scriptioni (*London medical Journal* 1789. P. 2. p. 154. sq.), quarum copia ibidem facta adulescente anno 1789. et nunciatum, Londini suppetere eam corticis quantitatem, quae experimentis sufficeret. Sensim quoque per alia pharmacopolia ditiora cortex hic distributus fuit; nec deficit in nostris.

Affertur hic cortex frustis conuexis, diametri circiter sesquipollicis, vel minoris, longitudinis plurius ad sex pollicum, lineam circiter dimidiam crassis. Epidermide albida inaequali vestitur substantia luteo bruna, dura, firma, nec in fibras discernenda. Puluis, in quem contunditur, flauedine Rhabarbarum fere refert. In lingua amaritiem mox prodit cum aromate, quod diu calorem in lingua relinquit. Odor recentis ingratus describitur, cuius vero nullum vestigium reperio in sicco praesente. Tam aqua, quam spiritus vini tingitur infundendo colore pallide aureo. Aqua nihil nisi

amaras

amaras partes eruit, spiritus vini autem aromaticas simul. Ex corticis vncia vna alcohol vini digestionem drachmas duas extracti resinosi primi, valde amari, eruit; aqua autem ex eadem quantitate decoctione extracti gummosi circiter drachmas tres cum semisse, paullo minus amari; infusione autem extracti scrupulos quatuor, quod clarum est, et saporis fere eiusdem, ac sal Chinchinae (HEYER in *Braunschw. Magazin*, l. c. p. 76.). Decoctum eius videbatur pulmones vituli contra putredinem paullo diutius tueri, quam decoctum corticis Peruvianiani (*ibid.* p. 78.).

Pauca haecenus experimenta, publici iuris facta, virtutes eius vberius enucleant. Multum vero iam promittit sapor. In insula Trinitatis adhibetur omnibus casibus, quibus cortex Peruvianus alias opportunus est; quin antistare in eo illi ibidem creditur, quod minori dosi idem praestet (*London medic. Journal*, l. c. p. 155.). Haec laus ad febrem intermittentem inprimis spectat, in qua plerumque sex aut octo doses suffecerunt; quin vnica aliquando suffecit (l. c. p. 159. 161.). Modice intra usum alius lubricatur. Eximia ista febrifuga virtus etiam Londini in tertiana confirmata, plusculis pulueribus ponderis

ponderis granorum quindecim datis (BRANDE in *Hannöv. Magaz.* 1790. p. 238.). Suffecerunt drachmae duae, vel tres, etiam pertinacissimis cuiuscunque generis, dum post euacuationem praemissam quindecim ad viginti grana omni trihorio darentur; et in quartana quinque mensium doses duodecim, quarum singulae grana quindecim continuerunt, perfectam sanationem effecerunt (IDEM in *Hannöv. Mag.* 1790. p. 1104.). — Similis potestas sese exseruit in affinibus periodicis quibusdam morbis, scilicet deliquio animi periodico, cephalalgia et odontalgia eiusdem naturae (Conf. BRANDE in *Hannöv. Mag.* p. 238. item IDEM in *Lond. med. Journ.* 1790. p. 41.). — Valuit et in febribus insigni debilitate et labe primarum viarum iunctis. — In febre putrida casu singulari antisepticam vim vel fomentatione externa declaravit (*Lond. med. Journ.* 1789. p. 146.).

In diarrhoeis et dysenteriis Nigritis frequenter in insula Trinitatis exhibent (*l. c.* p. 159.). Nec fefellit Europaeos vsus in hisce malis (BRANDE in *Hannöv. Mag.* 1790. p. 238. 1103. item in *London med. Journ.* 1790. p. 44. item Anonymus in CRELL's *chem. Annal.* 1790. vol. 1. p. 248.), omnique casu
condu-

conducit, quo laxitas et atonia subest. Concinne praemittuntur per aluum vel os purgantia, subsequente eiusdem infuso (BRANDE *Hann. Mag. l. c. p. 238.*). Non tamen in diarrhoeis colliquatiuis videtur tutus. Omnia conueniunt, in stomacho roborando et viribus digestionis restituendis valere eximie.

Profecit etiam in habitu scrophuloso et in eruptionibus cutaneis, quae vulgo scorbuticae dicuntur (BRANDE in *Lond. med. Journ. 1790. p. 45.*).

Pulvis corticis a granis decem ad viginti pro dosi capitur, a qua proxime dicta tamen delicatiores vno vel duplici casu nauseam contraxerunt, vt itaque minores doses ventriculo magis amicae sint, et gratum caloris sensum afferant. Extractum a granis quatuor ad octo exhibetur. Decocti aquosi, ex pulueris drachma vna cum aquae vnciis quatuor parati, vnciam vel sesquiunciam fert aeger ter vel quater de die. Gratius fumitur decoctum eius vel infusum additamento leuiter aromatico: octo scil. vnciis liquidi (ex tribus vel quatuor drachmis corticis pro aquae vnciis sedecim praeparati) additur Syrupi corticum aurantiorum vncia dimidia et tincturae Lauendulae compositae drachma vna (BRANDE

in

in *Lond. med. Journ.* 1790. p. 40.). Tincturae, ex corticis vncia vna et spiritus vini vnciis sedecim, drachma vna pro dosi concedi potest. Doses experientiae cl. BRANDE debentur.

Nisi coniectura fallat, in fidem virtutis anti-dysentericae ipsum exemplum cl. BRUCE (*l. c.* p. 71.) in medium proferri potest, qui cortice Wooginoos, ad cochleare exiguum pro Thea bis quotidie cum lacte camelinio ingesto, subiuncto mane cyatho infusi corticis cum lacte eodem calido, se a dysenteria liberauit, aliisque etiam tam puluere, quam infuso aquoso et tinctura spirituosa praesidio fuit.

II.

Pharm. BELA - AYE Cortex.

Nomen praefixum gerit arbor in Madagascar in montibus decem miliaribus a mare remotis. Cortex eius hactenus nonnisi obseruationibus cl. SONNERAT, per cl. MAUDUYT euulgatis (in *Mem. de la Soc. R. de Medec.* vol. 3. p. 689.), in ea qua vivimus plaga innotuit. Neque proprio nec alieno auso mihi suppetiit characteres eius proponere.

Indi corticem addunt potulento cuidam ex arundine saccharifera parato, Tok ab illis dicto.

Appar. medic. Vol. VI.

M

Huius

Huius vero loci praeprimis est ob vim in alui profluuiis cognitam. Ipse SONNERATUS in India eo infuso capto deiectiones cruentas (flux-de-sang), quibus laborauit, sopiuit, item plures alios, qui per duos vel tres annos easdem sustinuerunt. In hisce videtur malum haemorrhoidum potius cruentarum, quam dysenteriae nomine insigniendum esse.

Huius in puluerem redacti post praecuiam alui purgationem exhibentur grana viginti quatuor, mane in cyatho infusi theae vel pauxillo vini, et totidem grana vesperi. Exactis diebus septem aut octo, augenda dosis, eiusque grana triginta sex mane modo danda, ad perfectam curationem vsque. Repetita Parisiis experimenta eodem successu. Diarrhoeis diuturnis et contra alia rebellibus mederi ibidem pariter contigit.

12.

Pharm. CORTEX CHINAE vel CHINCHINAE
REGIVS s. CORTEX CHINAE
FLAVUS.

Hic cortex haud ita pridem sub priori nomine Londino petitus. Patriam ignoro; sed mense Iunio a. 1790. quum Francofurti ad Moenum versarer,

rer, specimina vidi apud expertissimum pharmacopolam SALZWEDEL, cui et horum vnum debeo, dein quoque in pharmacopolio Wisbadensi. Caro tum pretio adhuc vendebatur, et quidem ab aromataris Francofurtensibus, fratribus ETTLING libra vna thaleris sedecim.

CORTEx hic constat frustis subplanis, digitum circiter longis, pollicem latis et lineam crassis. Color ferrugineo flauus est. Extrinsecus magis ad ferrugineum inclinat, ex epidermide tenaciter cortici intexta, quam in superficie interna. In fractura, quin et superficie, fibrillosus apparet. Discerpitur facile digitis, imo in puluerem conteritur flauum. Sapor intense amarus cum leuiori adstrictione.

Francofurtani aliquot medici in intermittente febre superiorem longe vi vulgo adhibitis corticibus reppererunt.

Non dubito pro eodem illum habere, quem mihi nuperrime mittere placuit perill. L. B. AB ASCH sub nomine *Corticis Chinae flau*; qui tamen nonnihil ponderosior et compaciior mihi altero visus est; facie tamen illum referens, nec amaritie illi cedens.

M. 2

Opus

Opus erit confusionis vitandae causa in posterum hunc corticem CHINAE *regium flauum* dicere, quum Amstelodami cortex aliquis nomine corticis Chinae regii nuper venditus fuerit pretio florenorum quatuordecim pro libra vna, qui ex speciminibus a me visis in omnibus refert corticem Peruvianum rubrum, modo quod nonnihil pallidior rubro sit. Retulerat de hoc cl. A THUESSINK (in litt. ad cel. BLUMENBACH d. 25. Aug. 1790.) Regium dici, quod vsui familiae Regiae Hispanicae destinatus sit, et superiorem longe vulgari cortice Chinchinae virtute esse, ex propriis experimentis. Ferrugineum potius colorem, quam flauum, gerit.

Meminerunt quidem corticis in regno Peruviano obuui, cuiusdam flauo DE LA CONDAMINE (*Mém. de l'ac. R. d. sc. de Paris* 1738. p. 228.) et JOSEPHUS DE JUSSIEU (*Hist. de la Soc. R. de Médecine* 1779. p. 253.), et flauescens (Yellowish f. Cascarilla amarilla) ARROT (*Philos. Transact.* vol. 40. p. 81. sq.). Sed ex descriptionibus eorum non eae enucleari notae possunt, quae in hunc quadrent.

13.

Pharm. CORTEX CHINAE vel CHINCHINAE
SVRINAMENSIS.

Nomine *corticis Chinae noui* misit cl. A THUES-
SINK Haga-comitum eius specimen ad cel. BLU-
MENBACH, quod vna cum litteris (d. 25. Aug. 1790.)
lustrare mihi concessum. Ex colonia Belgarum
Surinamensi transfertur hic cortex. Specimen prae-
fens spithamam longitudine, digitum diametro,
lineam dimidiam crassitie aequat; fere tubulosum
est, vestitum epidermide profundius et fordide
bruna, hinc inde cinerea, lineis prominulis longi-
tudinalibus notata. Parenchyma pallidius brunum
in festucas fragiles discerpi se patitur. Sapor eius
intense amarus, vt in iis febribus intermittentibus
conducere videatur, quae amaris potissimum cedunt.
Ast specifici nihil inest, et vulgari cortice longe
in hisce superatur (A THUESSINK).

M 3

14.

14.

Pharm. IUBABAE Cortex.

Fragmenta coram habeo, aliquot pollices longa, vel minora, *corticis* fragilis, pallide bruni, conuoluti et flexuosi, item subinde ramosi, vel per longitudinem dissecti ex ramis, vt videtur, mox angustioribus, mox crassioribus, e. c. diametri duarum linearum, deglubiti. Epidermide rugis longitudinalibus distincta, grisea, vestitur, cui quae subiacet pars corticis profundius bruna est, quam parenchyma, quod albidum est. Ex India trans-
vehi dicitur.

Comparari video (in SPIELM. *Pharm. generali*, p. 126.) quoad saporem odoremque cum Vanigliis. De odore, etsi debiliori, id largior, praecipue si manu incalescit; non de sapore, qui mihi modo amaricans est.

Vis neruina iactata et ratio, cur Vanigliis substituta fuerit, aliis documentis (*l. c.*) comprobanda restat.

15.

15.

Pharm. MASSOY Cortex.

Innotuit RUMPHII litteris a. 1680. ex Amboina exaratis (Vid. *Misc. nat. curios. Dec. 2. ann. 1. Obs. 22. p. 55.*). Prouenit in Noua Guinea, eiusque occidentali parte, quae Onim dicitur.

Tenuis est, fere planus, coloris cinnamomei obscurioris, cortice (nonne epidermide?) griseo friato tectus, suaueolens, saporis dulcis, cui gratum Cinnamomi aroma immixtum. Atque haecce fere SPIELMANNI (*Pharm. gener. p. 141.*). Nam mihi non suppetunt; nec DALE (*Pharmacolog. p. 378.*), qui eam receperat, notas vllas in medium profert. Indi eo trito et in pultem cum aqua redacto inungunt corpus tempestate frigida et pluviosa, quoniam calefacit, tormina ventris sedat et gratum odorem spirat (RUMPH *l. c.*).

Destituuntur eo nostrae officinae pharmaceuticae.

M 4

16.

Pharm. POCGEREBAE Cortex.

Exempla huius nuperrime (a. 1790.) mihi misit L. B. AB ASCH. Haftenus enim modo pauculis istis, quae de eo tradiderant paucissimi de materia medica libri, mihi acquiescendum fuit. Iam possideo fragmenta a diametro pennae anserinae ad pollicarem crassa, quorum crassissima lineam assequuntur, convoluta, passim ramosa, dura, ponderosa, compacta, mox distorta, mox rectiora. Externe haec sunt rugosa, in quibusdam speciminibus annulata, epidermide tenaciter affixa et profundius bruna, quam substratum parenchyma. Adstrictionis et falsedinis subaluminosae mitem sensum mihi in lingua excitat; in iunioribus speciminibus amarorem leuem quoque animaduerti; nares vero nullo modo ferit.

A. 1758. (VOGEL *Mat. med.* p. 295.) notatum, ex America aliquot annos antea translatum fuisse, nullo sapore instrui, ast alui fluxus egregie sistere, eoque sine Americanis acceptum existere. Additur Parisiis quoque vim in diarrhoeis, dysenteriis et fluxu hepatico confirmatam, et tres uncias adulto sufficere, et intra biduum morbum tolli.

Rosionum a vermibus crebra vestigia, quae in speciminibus deprehendi, praecipue crassioribus, de neglectu huius corticis hodierno testantur.

III. L I G N A.

17.

Pharm. Lignum ALOES s. AGALLOCHI VERI;
 CALAMBAC;
 ASPALATHI.

Iunctim propono haec ligna, etsi nondum omnino euictum, an eiusdem arboris progenies sint. Aloexylum Agallochum vocat cl. LAUREIRO (*Flor. Cochinch. tom. 1.*) arborem, cui lignum Aloës et Calambac adscribit, et ad plantas decandras refert. Excoecariae Agallochae L. lignum tamen genuino Agallocho tam prope venit, ut loco huius vendatur. Quin praeparatione a Sinensibus refert Agallochum optimum, quod Calamba v. Calambac nomine insignitur (RUMPH. *Herb. Amb. vol. 2. p. 238.*, quod repetiit HOUTTUYN *natuurlyke Historie, vol. 2. P. 3. p. 480.*). Agallochum spurium vocat RUMPHIUS. Huic arbori Moluccanae insulae praecipue patria sunt. Quae ab aromataris emuntur, vel inter cimelia collectionum rerum naturalium ostendantur, exempla, sub diuersis istis nominibus, differunt quidem subinde colore, duritie aliisque notis; saepe tamen eodem redeunt. Quae de vero Aloës et Calambaci ligno narrantur, non in

M 5

qua-

quavis arbore reperiri et, id quod in eo praecipuum est, resinofam materiem, odoris, post exsiccationem ligni, gratissimi, colligi in cauis internis, erosione quasi enatis (GARCIA AB HORTO in CLUS. *exot.* p. 172. sq. KÄMPF. *Amoen. exot.* p. 904.); haec et de Excoecariae ligno valent, quod Agallochum verum imitatur, adeo vt istud quoque suffimigiis inseruiat. Odore arbor genuina initio destituitur, morbosa autem mutatione eundem adsciscit, qua ipsa partes resinofae peculiaribus locis stagnant, et arbor sensim perit, ante quod tempus eam caedere, operae pretium non est (LAUREIRO).

Selectissimum itaque lignum Aloës dicitur *Calambac*. Rarissime hoc ob insignem valorem in Europam peruenit. Hinc inter pretiosissima munera, a rege Siamensi Galliae Regi, LUDOVICO XIV. oblata, ligni Calambac portio numerabatur (SAVARY *Diſſ.* vol. 1. p. 93.). Auro suppar censetur vel duplo s. triplo argenti ponderis in China venditur (RUMPH. in *Misc. nat. cur.* Dec. 2. Ann. 3. p. 74.). Memini, fragmento mihi a b. OTTONE A MUNCCHAUSEN olim muneri dato generosissimum virum adscripsisse, esse partem frusti digitum longi, pro ducato aureo a se emti. Possideo maiora, minora, eius fragmenta,
in

in quae quadrant characteres optimo Calambac adscripti. Praefertur nimirum nigricans, cinereis venis percursum, plurima resina praegnans (GARCIA AB HORTO *l. c.*). Nodosa varia specimina offendo, ut inde videatur assertio KÄMPFERI firmamentum obtinere, circa nodos resinam colligi. Praesto est frustum, quod vna parte putredine quasi excava- tum cernitur, et in fouea resina rubicundo bruna repletur. Optima nota praestantiae ligni est, quod igne accensum multum humoris exsudet; falluntur, qui eam inde diiudicant, quod in aqua coniectum fundum petat, nam selectissimum aliquando natat. Quidam pretium quoque a magnitudine frustorum diiudicant. Aliud criterium hoc indicatur, quod vitro fortius affricum, vestigia resinosa relinquat, quae nec aqua, vel salina, vel oleo expresso; nec lixiuio alcalino, ablui sese patiuntur, sed tantum spiritu vini (BERGIUS *Mat. med. p. 904.*). Sapor eius resinoso amaricans est, nec ipsam resinam valde amaram inueni; a colore igitur, quo refert Aloën succotrinam potius, quam a sapore, nomen ligni Aloës petitum videtur. Venale lignum Aloës vel Agallochi vario gradu a dicto deflectit.

Nolo memet in antiquitates horum lignorum demittere, quum praeuideam, me in hac indagine subtili-

subtilitate GARCIAE AB HORTO victum iri, qui ipse effata DIOSCORIDIS, PLINII, Arabum, inter sese comparat et diiudicat.

In Malacca, Cambodia, regno Siamensi et Sinenfi, aliisque Indiae locis reperiunda arbor est, ad cuius lignum quaerendum mercenarii sylvas ad-eunt, vetustissimas arbores et carie foedas prostratasque findunt, et ex hisce fragmenta resinosa eximunt (Vid. RUMPH. *l. c.* p. 29. et KÄMPFER.).

Fateor, ex apparatu medicamentorum facile lignum Calambac omitti posse. Attamen in potu halitum oris corrigere, stomachum heparque roborare, dysenteriam sedare &c. quidam censent (PALUDANUS, nota ad LINSCHOTEN *Hist. de la navigation aux Indes orient.* p. 126.). Pulvis quoque ad scrupulum captus in cholera prodesse referunt, item ascarides puerorum necare (BONT. *Histor. natural. et medic.* p. 43.). Ditiorem est, sphaerulas pro precibus ad numerum recitandis inde effingere, ut subinde factum (CLUS. *exot.* p. 173.). Maximum autem huius ligni impendium est pro suffimigiis in terris orientalibus, quo ipso utuntur in sacrificiis, anlisque (BONTIUS). Imo magnates Sinae et Japoniae vix ullum conuiuium celebrant, quin, ut magnifi-

magnificentiam affectent, hocce pretioso fuffimento multum aeris prodigant (KÄMPFER.). Eo etiam in festucas difsecto et in acerram coniecto, aduenis appropinquant, honorem testificaturi et vires totius corporis restauraturi (DEMANET *Nouvelle Histoire de l'Afrique Franc. tom. 2. p. 153. sq.*). Turcae subinde Tabacum fucturi eius festucam in caput fistulae immittunt (Ex litt. L. B. AB ASCH a. 1778.).

Lignum *Aspalathi* distinde quasi ab alia arbore a quibusdam, vt DALE, GEOFFROY, ALSTON, LINNÉ, proponitur. Describitur a cl. DALE (*Pharmacolog. p. 379.*), quem et alii secuti sunt, bituminosum, Ligno Aloës laxius et crassius, pallidius, saporis amaricantis, pinguis et resinosi, odoris debilioris. Vt discernatur a ligno Aloës, notat cl. BERGIUS (*M. m. p. 905.*), maioribus *Aspalathi* Lignum frustis obtinere, odorem eius fragrantem non esse, fumum minime gratum spargere, ponderosius esse magisque aequale, colorem obscure fuscum prae se ferre, nec vitro affricum vestigia relinquere. Viribus suppar habetur priori, modo debilius. Ex India orientali ad nos transfertur.

III. GUMMI et RESINAE.

18.

Pharm. Gummi AMMONIACVM.

Dolendum, de medicina efficaci et vſitata tractationem carere iis momentis, quae medicaminis cuiusuis historiae basis vera et fulcrum ſunt, nempe neque conſtare, ex quonam genere vel ſpecie hoc concrementum petatur; nec quomodo, vel ex qua parte eliciatur; nec quanam, vera eius patria ſit.

Umbellatae ſtirpi debere ſuam originem eatenus probabile eſt, quod illi intermiſta compareant ſaepe ſemina, Anethi ſemen referentia, aſt nonnihil illo maiora. Quodſi illud idem vere ſit, ac Ammoniacum veterum, cuius iam meminit HIPPOCRATES et DIOSCORIDES: in Africae ea parte naſcitur, quae Aegypto ad occaſum adiacet, et hodie regnum Barca nominatur, in quo delubrum iſtud inclytum Joui Ammoni ſacratum olim fuit. Per Turciam ad nos transfertur, item ex India orientali.

Occurrit vulgo magnis maſſis, duplicis coloris, dum in ſubſtantia ſtaeſcente grana lactei coloris (Amygdalos ſ. vngues varii illa dicunt) immerſa,

mersa, sed cum altera vnita deprehenduntur. Vtraque pars opaca est, et vtriusque superficies externa ex attactu aëris rufescere solet. Grauem fortemque odorem spirat, Galbano tamen gratiorem; saporem vero subdulcem et subamaricantem nauseosum edit. Calore digitorum mollescit, iisque adhaeret. Frigore autem fragile. Funditur facile cochleari ferreo. Candelaë admota ardet, spumescitque. Quo pluribus granis lacteis distinguitur, eo praestantius hoc gummi est. Hinc et haecce sola si segregantur, vnde emergit id, quod Gummi amygdalodes dicitur, depuratione eius non opus est. Quam ipsam alias requirunt arenae, lapides, semina, aliaque heterogenea admixta.

Non verum gummi, sed gummi-resina est, quae plus gummosarum, quam resinotarum partium continet. Quam amico connubio autem vtraeque iungantur, inde elucet, quod aequè libenter fere hae aquae ac spiritui vini auscultent. Ita ex gummi ammoniaci vncia vna extracti resinosi primi drachmae sex eruuntur; et ex eadem quantitate extracti gummosi pr. drachmae sex et scrupuli duo cum semisse (NEUM. *Chemie. vol. 2. P. 2. p. 387.*). Aqua si teritur, in emulsionis speciem seu liquidum lacteum

lacteum resoluitur, quod tamen paullo post copiam resinae in fundum vasis demittit et clarum fit. Spiritus vini ab hoc gummi tingitur colore rubicundo luteo. Soluitur et triturationis ope aceto, vino, cereuisia. Nihil plane olei destillatione cum aqua erogat. Et exiguum modo odoraе partis ab aqua excipitur.

Resoluendi vi insigni instruitur. Et haec quidem pituita pulmones grauante et tussim, raucedinem, respirationis difficultatem creante cognoscitur, quibus ipsis in malis scireatus leuat. Ideo in peripneumonia notha opportunum est, Ita si sputa in inflammationibus pectoris moram trahunt vel supprimuntur, pectus liberat. Quin ipsis phthysicis opportunum, si puris eiection non succedit. Quando a stimulo nihil metuendum, elegans conubium est huius gummi cum Oxymelle scillitico addita aqua destillata et syrupo. Liquida forma in vniuersum placet in pectoris affectionibus. Vereor, ne ill. CULLEN (*Treatise of the Mat. med. vol. 2. p. 369.*) iusto timidior fuerit in administrando eo in scopum expectorantem, calidam eius naturam accusans. Commode quoque in obstructionibus viscerum vsurpatur, in quibus forma pilularum solum

solum, vel in miscela aliorum efficacium, vt extra-
cti Taraxaci, vel amari cuiusdam, saponis, anti-
monialis, &c. adhibetur, dosi scrupuli, vel maiori.
Largius sumtum aluum mouet.

Non minoris praestantiae est in tumoribus,
qui emollientibus et resoluentibus, cum leni stimulo
iunctis, opus habent; id quod de tumoribus frigidis
valet, nam in calidis non conducit. Varia ideo
emplastra officinarum intrat. Quoniam vero haec
magis composita sunt, tanto manifestior eius vis
elucet, dum modo gummi ammoniacum aceto so-
lutum applicatur. Hocce gummi, aceto scillitico
subactum, et in emplastrum densatum, intra quatuor
hebdomades fungum articuli in genu sinistro, auctore
CLOSSIO, dissipauit (PLENK *Mat. chir.* p. 153.). Ita
rigiditas manus post fracturam radii eodem disparuit
(SCHNEIDER in RICHT. *chir. Bibl.* tom. 6. p. 606.).
Simili emplastro, ad quod vero solum acetum vini
adhibitum, crassius corio superdato, et per duode-
cim dies vna serie relicto, dein pro ratione neces-
sitis repetito, cl. EVERS (*Bemerkungen und Erfahr.*
d. Wundarzn. p. 112. sq.) pluries fungum articula-
rem s. hydropem genu curauit; quum demeretur
emplastrum, semper copia lymphae exsudasse appa-

Appar. medic. Vol. VI.

N

ruit.

ruit. Ganglia et metastatici tumores variolarum aequè feliciter hacce medela dissipantur (ID. *p.* 115.). Vnguento vero ex gummi hocce et aceto scillitico, ter de die inuncto, praemisso quavis vice suffimigio ex baccis Juniperi, tumor insignis albus genu, ex causa arthritica enatus, binis exemplis euauit (MICHAELIS in *Biblioth. cit.* tom. 6. *p.* 146. FIELIZ *l. c.* tom. 7. *p.* 778.). In commoda miscela adeo hoc gummi ad discutiendos tumores cysticos valet (GERARD *Lupulogie.* RICHT. *chir. Bibl.* tom. 3. *p.* 449.).

Recentius emplastri ex hoc gummi et aceto vini beneficium in tineæ capitis tollenda constitit. Quo fine vel ope corii crassius illitum applicatur, vel calide ipsi capillitio illinitur, superimposito dein corio, tandem mitra. Praescindi vel abradi autem prius debent capilli, et crusta vnguento nutrito vel axungia porcina emolliri et auferri. Relinquitur emplastrum hoc per sex vel octo hebdomades. Videtur hac ratione liquidum tenax in bulbulis capillorum et folliculis sebaceis stagnans attenuari et ad exitum prouocari (V. de hoc cl. EVERS consilium in *Gött. Anzeig.* 1790. n. 41.).

PRAEPA-

PRAEPARATA ET COMPOSITA.

GUMMI AMMONIACVM COLATVM *Ph. Lond. ed.* 1761. p. 23. Paratur soluendo gummi ammoniacum in aqua frigida et post colationem inspissando. Sic exuitur vel purgatur quidem quisquiliis variis, sed iacturam odorarum partium patitur. Hinc forsitan omisit hoc praeparatum ed. a. 1788. Erit tamen, ni fallor, ex usu, quando exaestuationis ex hoc gummi subsequuturæ metus exfurgit.

LAC AMMONIACVM *Ph. Lond.* 1788. p. 107. Hodie solutio Gummi ammoniaci in simplici aqua destillata fit.

PILVLAE DE AMMONIACO *Ph. Würt.* p. 136. Nimis compositae; ob copiam Aloës, quae dimidium fere constituit, aloëticae potius dicendae, hinc calidae. Depraedicantur vi resolvente et incidente.

EMPLASTRVM DE AMMONIACO *Ph. W.* p. 59. In tumoribus frigidis emolliendis et discutiendis omnino confert. In parotidibus post peripneumoniam dissipandis e re fuit, hoc emplastrum, quinta parte vesicatorii mixtum, applicare, imponendo desuper cataplasma emolliens; hac ratione in paucis modo suppuratio orta (*QUARIN Method. medend. inflamm.* p. 92.).

EMPLASTRUM DIACHYLON COMPOSITUM *Ph.*
W. p. 63. EMPL. DE CICUTA *l. c.* p. 60. EMPL.
 DE MELILOTO *l. c.* p. 67. EMPL. OXYCROCEVM *l.*
c. p. 69. aliaque emplastra; item PILVLAE SCILLI-
 TICAЕ, SYRVPVS DE AMMONIACO, multaue alia
 composita pharmacopoliorum, praecipue Germani-
 corum, gummi nostrum comprehendunt.

19.

Pharm. BDELLIVM v. *Gummi* BDELLIVM.

Si BdeUium DIOSCORIDIS (*M. m. lib. 1. cap. 80.*)
 et PLINII (*Hist. nat. lib. 12. cap. 9.*) idem cum eo,
 quod hodie in officinis seruatur, est, ex arbore pro-
 venit. Id omne est, quod de origine scimus. Ex
 Arabia et India orientali petitur.

Massis transfertur solidis variae magnitudinis
 et figurae, fragilibus, fracturae superficie aspera,
 coloris profunde bruni, hinc inde pellucidis, fe-
 stucarum ex ramulis, membranularum, aliarumque
 vegetabilium partium, inquinamento foedis; odoris
 haud ingrati, subfragrantis; saporis amari et leuiter
 pungentis, calidique. Emollitur calore digitorum,
 dentibusque sub masticatione adhaeret; flagrat ad-
 motum candelaе, etsi aegrius, odore balsamico, si-
 mul-

mulque crepitat, et liquidam materiem ex superficie exsudat, remanente carbone atro. Tentaminibus cum aqua vel spiritu vini factis, elucescit facile, esse gummi-resinam, et gummi eius plurimam partem efficere. Nam aqua pro prima solutione adhibita, sibi vindicat extracti $\frac{5}{8}$; spiritus vini vero extracti spirituosi primi $\frac{1}{4}$ (saltim ad explorationem NEUMANNI *Chym. vol. 2. P. 2. p. 399.*). Solutio aquosa colorem glaucum prae se fert, spirituosa rubicundum. - Destillatione aquam fragrantia sua imbuat.

Vires eius solent ad Myrrham a multis exigi, cui tamen multum cedit amaritie. Desuevit vsus eius nostra aetate, et vix vnquam ore hodie capitur, qua via tamen sumtum olim instar deobstruentis, becchici, diuretici, emmenagogi celebratum fuit. Externe subinde discutiendi et emolliendi scopo adhibetur. Memoriam eius seruant emplastra varia obuia, e. c. EMPL. DIAPHOR. MYNSICHTI, STICTICVM, OPODELDOCH, item VNGVENTVM APOSTOLORVM &c., quae quidem tantam farraginem continent, vt inde diiudicari Bdellii virtus nequeat.

Pharm. CARANNA s. CARANNAE *Gummi.*

Tlahueliloca quahoitl (i. e. Arbor infaniae Caragna vocata) HERNANDEZ *rer. med. nov. Hisp. thes. p. 56.* Gomme Garanna DES MARCHAIS *Voyage en Guinée et à Caranne, tom. 3. p. 259.* Palmae species ad assertionem auctoris proxime dicti.

Ex cortice eius vel sponte, vel eodem vulnerato, gummi hocce provenit. Transfertur ex nova Hispania aliisque regionibus Americes. Oscitanter modo eius meminit MONARDES (in *CLUS. exot. p. 298.*), qui illud, uti HERNANDEZ, comparat cum Tacamahaca, sed liquidiorē vocat, et paullo post adglutinantem naturam illi adscribit. Quod forsitan a iuniori aetate dependet. Caranna in officinis nostris obuia solida et fragilis est. Massis arte compianatis, variae figurae, reliquiis foliorum Iunci vel Arundinis hinc inde obtectis, ad nos peruenit, opacis, extrinsecus profundius brunis, interne pallidioribus, et quasi variegatis. Facile frangitur, superficie inaequali subnitente, vel digitis conteritur. Vidi tamen et specimina compactiora, viridi nigra, quae sola sine dubio SPIELMANNUS (*M. m. p. 312.*) ante oculos habuit. Saporis resinosi debilis.

bilis. Accenditur flammae admota facile, et ardet odore balsamico. Inter dentes non emollitur, nec compingi se patitur, sed arenosam naturam mentitur; saliuam tamen tingit. Aqua tingitur eadem colore aureo, et extracti gummosi pr. eruit circiter $\frac{2}{3}$. Similem colorem spiritus vini inde contrahit, qui extracti resinosi $\frac{3}{4}$ fere euoluit. Praeualet igitur resina in eius miscela. Accedit ad hasce partes oleum essentielle subtile, acre, aurantiaci coloris et fragrans, destillatione Carannae cum aqua euoluendum (GEOFFROY *Mat. med. Traité*, tom. 4. p. 35.). Item sub inspissatione tincturae spirituosae exsurgit oleum in superficiem aromaticum et modice amarum (LEWIS *M. m.* p. 179.).

Hodie exoleuit hoc gummi, quod olim externa applicatione ad tumores inueteratos soluendos, dolores tollendos, vulnera consolidanda, defluxiones reuellendas efficax censebatur (MONARDES). Calore facile in emplastrum pro hisce scopis emollitur. Temporibus in patria applicatur ad odontalgiam tollendam (DES MARCHAIS *l. c.*). Sufficit quoque ad corrigendum aërem.

21.

Pharm. GALDA Gummi.

Aliena vnice luce hic vti cogor; nam gummi hoc ipse non vidi, raroque exstat in pharmacopoliis, et paucissimi auctores de materia medica illud commemorant. Certe vix hodie amplius a medicis praecipitur. Variant insuper auctores in descriptione eius; etenim e. c. alius (BÜCHNER c. resp. SEELMATTER *Dissert. de Gummi resinis Kikekunemalo, Look et Galda, p. 18.*) subgriseum describit, lactescens, friabile, lamellosum, inodorum, saporis fortiter amari et acris; alius (SPIELM. *Pharm. gener. p. 100.*), extus nigricans, intus album, durum, odoris et saporis Elemi; adiungitur, inter dentes lentescere, ad flammam liquari, et ardens odorem haud ingratum spargere.

Nihil olei destillati erogat, sed aqua pro destillatione adhibita valde debilem modo odorem et saporem balsamicum fuscipit (BÜCHNER *l. c.*). Etiam hoc gummi-resina est, sed praeualet resina, nimirum gummi huius vnica vna extracti gummosi grana quindecim, extracti autem resinosi drachmas
sex

fex suggerit. Amarities supra commenorata extracto etiam inhaeret, item acrimonia (*l. c.*).

Abhorreo a recensu virtutum coniecturae tantum vagae ex hisce iudiciis superstructarum, in quo Dissertatio academica citata prodiga est: scilicet prodesse in morbis variis, incidendo, humores depurando, leniter aluum subducendo, et lotium mouendo. Ex GERHARDI experientia (*l. c.*) proficit ad expectorationem puris in phthisi ex inflammatione leuandam, et vlceris depurationem et consolidationem, praecipue forma electuarii cum melle rosarum. Sed de eiusmodi consiliis iam alibi iudicauit. Alius (SPIELM. (*l. c.*) vim roborandi illi adscribit, qua de causa emplastra et vnguenta intravit. Haud parum itaque iudicium de Galda variat.

Pharm. KINO Gummi f. GVMMI ADSTRIN-
GENS GAMBIENSE Fotherg. et Ph.
Edinb. f. GVMMI GAMBIENSE Ph.
Lond.

Arbor, quae hoc gummi fundit, in loco natali *Pau* (a Palo Lusitan) de sangue dicitur, et crescit ad fluuium Gambia Africae. Quantum constat, prima gummi huius mentio fit a cl. MOOR (*Travels into the inland parts of Africa*, ed. 2. p. 113.). Eo teste oculato ex cortice, post praeuiam incisionem, copiose guttatim promanat, moxque confluit et, adiuuante calore solari, in massam indurescit. Perperam quidam pro sanguine draconis purissimo illud habuerunt, et pari errore gummi Senegal verum reputatum est.

Ex tenebris suis a. 1757. illud protraxit meritissimus practicus JO. FOTHERGILL (*Med. Observations and Inquir.* vol. 1. ed. 4. p. 358.), eoque, descriptione, variisque historicis momentis in medium prolatis, apparatus medicum auxit; ipse vero fatetur, medicum quendam Anglicum, OLDFIELD, narratione sua de potentia eius in sistendis alui profluuiis inueteratis se primum in eius fauorem incitasse.

tasse. Iam in Anglia et Scotia probabile, non infuetum in praxi medica esse, quum in vtriusque regionis Pharmacopoeam receptum, et in *Ph. Edinb. nouiss.* insuper in formulis compareat. Rarius alibi praecipui videtur, etsi tantus eius commeatus contigerit, vt eo et germanicis officinis bene prouisum fuerit. Ita *Pharmacopoea Würtenb.* serius (*Ed.* 1786. p. 126.) illud adoptauit. In nundinis autumnalibus Francofurt. a. 1790. libra vna florenis $4\frac{1}{3}$ venalis fuit.

Massas diffformes constituit, duras, non pellucidas, quibus saepe folia arundinaceae stirpis adglutinata extrinsecus cernuntur, coloris ex rubro nigri, fracturae splendentis et saepe cellulosae. Fragile tantopere est, vt facile inter digitos conteri possit. In puluerem redactum manifestiorem rubedinem, sed profundam, declarat. Masticatum stridet primum, dein adhaeret dentibus, mox salua soluitur, quam colore profunde rubro tingit. Sapor tum sentitur valde adstringens, subsequa dulcedine miti. Odore omnino caret. Flamma aegre accenditur, nec liquatur, sed ignitur modo relictis tandem cineribus griseis. Soluitur tam aqua, quam spiritu vini, et vtrumque menstruum inde coloratur, spirituosum

rituosum tamen profundius, ita et hoc paullo plus soluit, quam aqua. Solutiones hae vitriolo martis mixtae mox intense nigrescunt. Et hisce quidem notis facile a sanguine draconis (Conf. *Appar. med. vol. 5. p. 107.*) discernitur, cui primo aspectu simile est; nam sanguis draconis non adstringit linguam, nec aqua soluitur. A Catechu (Conf. *Appar. med. vol. 2. p. 421.*) quoque differt, quum hoc multum mucilaginis prodatur, quod non in gummi Kino reperio.

Supra iam innui, istud obstinatas chronicas diarrhoeas egregie compescere (OLDFIELD). JO. FOTHERGILL (*l. c.*), qui tum temporis non videtur illud in usum traxisse, commendat in diarrhoeis habitualibus, fluore albo, fluxu menstruo immodico, et in vniuersum omnibus morbis a laxitate et acrimonia prouenientibus.

En documenta, quousque eius augurium euentui responderit. Recentius diarrhoeas et dysenterias, praeuia necessaria euacuatione, eo compescere contigit cl. ANTONIO FOTHERGILL (*Mem. of the med. Society of London, vol. 2. p. 106.*). Ita eo leuamen quoque subinde manifestum attulit in profusione nimia menstruorum. Porro puer quatuordecim annorum

annorum ab ineunte aetate incontinentia vrinae tentatus, solatium haud exiguum expertus est quotidiano vfu gummi huius, in electuarium cum syrupo e meconio redacti. Frustra vero in chronica dysenteria, diabete, debilitate feminali, singularibus casibus et contra alia quoque rebellibus tentatum est (*l. c. p. 107.*).

Sed figillatim de efficacia, quam iste in sistendis febribus intermittentibus de eo casibus duodecim expertus est, iam dicendum est. Aemulari corticem peruuiantum natura sua aromatica et adstringente existimat, quam seriore equidem in Kino non reperio. Quicquid sit, in obstinatis febribus intermittentibus varii typi, inque varia aetate medelam aliquando praestitit, cortice Peruuiano antea frustra ingesto. Praemisso emetico, vel eo pro conditione varia omisso, pulueris eius scrupulus vnus, vel drachma dimidia, omni quadrihorio sub apyrexia in infuso quodam theaeformi datur, vel tincturae (ex Gummi Kino vnciiis duabus et spiritus vini tenuioris libra vna per sex dies digestis et colatis) vncia dimidia, siue drachmis sex, omni trihorio vel quadrihorio. Fidem confirmat ingenua confessio, quod tribus aliis casibus, a reliquis fortunatis

206 PARTES VEGET. IGNOTI GEN. V. SP.

tis non discrepantibus, voto non satisfecerit, sed corticem Peruuanum gloriam sanationis deportasse (*l. c. p. 106.*).

In fluore albo pertinaci, non venereo, ex relaxatione locali tam magna, vt per interna remedia tolli nequeat, iniectiones ex gummi Kino, in aqua calcis soluto, conducunt; vel intrudere conuenit spongiam hacce solutione madidam (*THILEN. med. und chir. Bemerk. p. 148.*).

PRAEPARATA ET COMPOSITA.

TINCTURA E KINO *Ph. Edinb. 1783. p. 112.*
Ex Gummi Kino vnciis duabus et spiritus vini tenuioris sesquilibra, per octo dies digestis et colatis.

PVLVIS STYPTICVS *l. c. p. 203.* Ex alumine et Gummi Kino.

ELECTVARIVM IAPONICVM vulgo CONFECTIO IAPONICA *l. c. p. 206.* Succo Catechu, aromatibus, Opio, Gummi Kino additur; deinceps syrupus, formae causa.

23.

Pharm. KIKEKVNEMALO Gummi.

Ex America aduehi (BÜCHNERI et SEELMATTERI *Dissert. de gummi-resinis Kikekunemalo &c. p. 9. Pharm. Würt. p. 125.*) lego; sed, ex quanam eius plaga vel regione, reticetur. Tanto minus arbor, quae illam fundit, nota est. Quid permouerit WEINMANNUM (*Phytanth. tab. 295.*), quod cuidam arbori, Cancemum ab illo dictae, quae pariter ignota est, adscribit, adiungens, ex illo Kikekunemalo DIOSCORIDIS profluere, ignoro.

Molestum in hoc gummi, ut aliis rarioribus ignoti generis est, quod auctorum descriptio adeo variet, nec specimina, quae ex variis fontibus coram habeo, cum eorum effatis bene congruant, licet mea tanquam genuina mihi tradita fuerint. Qui eius inter primos meminit, SCHENDO VAN DER BECK (in *Act. nat. curios. vol. 1. 1727. Append. p. 120.*), Gummi Copal album declarat, unde colligitur, istum illi colorem album adscribere. Ita et flauicans, semipellucidum, extus crusta tenuissima nigricante obductum pronunciat SPIELMANNUS (*Pharm. general. p. 127.*). Melius cum speciminibus meis conspirat descriptio BÜCHNERI (*l. c.*), colorem habere

bere viridescentem, magis opacum esse, quam pellucidum, aemulari aspectu gummi Guaiaci; addit esse valde fragile. In meis hinc inde glebas exiguas, pellucas, albas vel flavescentes, reliquae massae opacae immerfas, conspicio; inquinata quoque sunt festucis corticis vel ligni. Naribus offert odorem grauem et debilem balsamicum, carbonibus iniectum autem fortem non ingratum odorem. Inter dentes stridet, quasi arenulae inessent, cuius vestigia visu in superficie comparent, nec compingi se patitur. Lucida flamma candela admoti ardet, simulque liquatur, relicto, ubi consumtum fuit, carbone griseo. Saporem vix nisi resinofum cum leui acrimonia linguae imprimit.

Cum aqua destillatum hanc odore forti balsamico gratoque imbuit, cui oleum aethereum albicans, odoris vel saporis balsamici, et leniter acre innatat. Ex libra dimidia eius drachmae fere duae eliciuntur. Resinofae fere naturae totum est, ita ut ex vncia eius vna scrupulus modo vnus gummosi extracti obtineatur. Aqua coctione eius fusca euadit, amaricans, et saporis acriusculi; item spiritus vini fuscus euadit solutione, odoris saporisque balsamici, cum leuiuscula acredine. Resina inspissata eiusdem

eiusdem saporis et coloris albicantis est. Et haec quidem fide BÜCHNERI.

Vtinam aequae certa essent, quae inde concludit ad virtutem roborantem, neruinam, resoluentem, discutientem, antispasmodicam in variis morbis, quorum recensensus ex eius assertis petendi; qui et pro interno vsu vel eius puluerem, vel olei aetherei aliquot guttulas commendat. Ne vero deficient vera experimenta, en exemplum tetani in virgine ex refrigerio contracti, qui per quatuor dies durauerat, sed gutta vna olei destillati per bihoria data, post decimum praebium sublatus est pedissequo largo sudore (GERHARD in *Diff. cit.* p. 13.); et aliud mali hysterici, quod eiusdem olei ope, iuncto suffimigio vterino, ex hac resina cessit (ID. *l. c.*).

Commendabile quoque est pro vernice alba, maxime nitida, et fere crySTALLINA (VAN DER BECK *l. c.*).

LOOK *Gummi*.

Hoc quoque sic dictum gummi vix alio fine in officinis seruatur, quam vt materiae medicae studio deditis praesto sit. De arbore, quae illud fundit, nihil constat. Quin ipsa patria mox Iaponia indicatur (BÜCHNERI et SEELMATTERI *Diff. de gummi-resinis Kikekunemalo, Look et Galda, p. 15.*), mox Africa (SPIELMAN. *Pharm. gener. p. 136. item Pharm. Würt. p. 126.*). Refert primo intuitu succinum. Est nempe durum, vt in superficie nihil deradi vnguibus possit, pellucidum, in flauedinem inclinans, mox pallidiorem, mox profundiozem, fracturae superficie splendida. Obtinet frustis multiformibus, subinde fere hemisphaericis et superficie conuexa, quasi lima rasa fuissent. Equidem nullum saporem acrem, amaricantem, vel aromaticum in eo sentio, quod tamen in dissertatione Büchneriana asseritur. Debilem resinofum odorem spirat. Stridet comminuta inter dentes, nec mihi lentescere sub masticando visum. Ardet illico, admotum candelaе, flamma lucida, simulque spumescendo liquatur inter halitus non ingratos, absque cineribus relictis. Oleum destillatum erogat, sed parca

parca quantitate, vt gummi libra dimidia scrupulum vnum modo eructet. Vncia eius vna continet extracti resinosi drachmas quinque; gummosi autem modo grana quindecim (BÜCHNER *l. c.* p. 16.): hinc resina iustius vocatur. Vtrique acrimonia adiudicatur.

Auctor dissertationis allegatae ex hisce iudiciis hariolatur virtutem multiplicem in chronicis morbis, resoluentem, aperientem, discutientem, depurantem, antispasmodicam; omnis documentis ipsa experientia suffultis. Pluries iteratur, temporibus applicatum odontalgiam et capitis dolores sanare.

Pharm. MYRRHA f. *Gummi* MYRRHAE.

Ex quam arbore petatur, etiamnum nos latet. Nec sitim exstinxit cl. BRUCE itinerario suo, quod vel hocce argumento magnam fui expectationem excitauerat, quum botanica descriptione accurata arboris et figura omne de hac re dissidium in futurum diremtum iri, spes summa obtinuerat. Verum repetiit modo iisdem verbis serius (*Travels to discover the source of the Nile*, 1790. vol. 5. p. 27.), quae iam multos annos antea (1775. in *Phil. Transact.* vol. 65. P. 1. p. 408.) legenda dederat, et nomine Sassa non delineauit (in *Travels*) arborem Myrrhae, sed aliam, cuius gummi ad augendum pondus Myrrhae addi fraude solet; de qua infra pluribus. Huic cl. peregrinatori multa historica momenta de myrrha debemus. Esse ex genere Mimosae, et quidem speciei, Acaciae verae propiori, suadent vnice folia, vtut mutilata, item cortex et spinae, quae in faccis, quibus includitur Myrrha, nonnunquam reperiuntur (BRUCE's *Travels*, vol. 5. p. 27.). Alio igitur peregrinatori relictum est, hancce lacunam supplere. Ex Mimosa esse, alii tamen prius subolfecerunt. DIOSCORIDES (*M. m. lib. 1. cap. 75.*) iam similem esse Aegyptiacae spinae edixit.

Συμμερα

Σμυρρα DIOSCORIDIS, THEOPHRASTI, GALENI.

Vox Myrrhae Arabicae originis est. Nostra Myrrha cum ista veterum eadem est. Et hodie ex iisdem regionibus petitur, scil. ex Arabiae felicitis orientali littore, et ea Abyssiniae regione prope mare rubrum sita, quae Troglodytia appellatur (Conf. DIOSC. cum BRUCE in *Phil. Transf. cit.*). Prout olim ita et hodie Myrrha Troglodytica s. Abyssinica Arabicae praefertur. Maxima prioris copia ex Massowa, insula exigua Abyssinica, transfertur; at in vniuersum tam exigua quantitas ob commercium gentis huius cum aliis infrequens foras venit, ut plerumque Arabica, in Chinam missa, acquiescere oporteat. Accedit, quod penuria eius sensim, ex usu quotidiano ligni arboris huius pro foco et operibus ligniariis, metuenda sit.

Integritas gummi huius ab aetate vigoreque arboris, item colligendi gummi modo, dependet. Ut optimum obtineatur, eligitur arbor iuuenis, muscoso, alioque aduentitiorum stirpium tegmine libera, et supra primos ramos crassiores securi vulnerant arborem mox post cessans tempus pluuiosum, et tres menses post Myrrha extillat. Myrrha, quae primo anno per hoc vulnus effluit, est

O 3

illa

illa primi prouentus, nec vnquam magna copia promanat. Succus, qui semel exundare afflueuit, per hanc plagam sponte fluere pergit quouis anno eodem tempore; sed pluuiæ tropicæ tantum for-
dium et aquæ insinuant plagæ, vt secundo anno arbor putredinem eo loco concipiat, et integritate gummi inferius sit priori, eiusdemque pretium ter-
tia parte vilius sit. Ita Myrrha ex vulneribus ra-
dici vicinis, et in truncis arborum vetustarum, se-
cundi gradus est, et subinde peioris indolis. Haec vulgo in Italicis officinis venalis est, tanquam pro-
ba; coloris ex rubro nigricantis, sordidi; solida et grauis, et mora pauxillum modo ponderis perdit, nec facile ab Arabica discernitur. Tertium et pessi-
mum genus est, quod colligitur ex vetustis plagis, olim grandæuis arboribus inflicis, vel quod dere-
lictum per totum annum adhaesit arbori; estque nigrum et terrei coloris ponderosum cum exiguo odore et amaritie. Indurescit Myrrha illico, post-
quam profluxerit, aëris attactu, nec in fluido statu remanet, etsi recentior facilius aqua soluitur (BRUCE l. c. p. 411.). Significat quoque DIOSCORIDES plu-
res Myrrhæ species, integritate et pretio discrepan-
tes et numerosiores dictis; sed difficile est discrimen ad dicta referre.

Myrrha

Myrrha recens, nec diu seruata, odorem spirat fortem, mucidum, oleosum, et in aquam proiecta globulos emittit oleosos in superficie. Hoc non tribuendum ipsi Myrrhae, sed pellibus caprinis butyro oblitis, in quas sub collectionem Myrrham induunt, et intra quas in nundinas eam transferunt. Ita volatiles partes Myrrhae recentis collectae seruantur, quae alias facile in iacturam ponderis, quidni et pretii, aufugerent (BRUCE *l. c. p. 412.*).

Commiscetur saepe Myrrha gummi quodam vero, ponderis augendi causa. Ita in regione Troglodytica, vbi arbor myrrhaefera crescit, alia arbor prodit, gummi cuiusdam saturate bruni ferax, Sassa dicta, et depicta a cl. BRUCE (*Travels vol. cit. duobus figuris ad p. 28.*), quae Mimosae species videtur. Valde probabile est, gummi hocce esse Opocarpium GALENI, quo ipso commisceri aliquando innuit Myrrham, licet venenatum pronunciet, quod quidem non verisimile est. Proxime venit hoc ad naturam gummi Tragacanthae, nempe intumescit aqua, vnde et additamentum hac nota detegi potest (ID.). Miscela eius quomodo facta fuerit, neque GALENUS, neque BRUCE exponit. Credidissem eam semper solo additamento frustulorum fieri,

nisi DIOSCORIDES notasset, Myrrham adulterari gummi macerato aqua, in qua Myrrha maduerit, ac permisto. Haecce adulteratio aliam, quae in Belgio fit, in memoriam reuocat, nempe Myrrham gummi Ceraforum commisceri (FERBER *neue Beytr. zur Mineralgeschichte*, vol. 1. p. 366. not.). Iam intelligitur, vndenam aduenerint frustula ista dura, splendentia gummi Arabicum referentia, sapore et odore destituta, quae saepe intermixta reliquis verae Myrrhae, coloris profundioris, deprehendimus, et quae reiicere longe facilius est, quam si gummi verum impactum ipsi Myrrhae perpetuo esset. Bdelium additum pariter aliquando inter Myrrham conspectum est (LEWIS *Mat. med.* p. 391.). Memorant et alia additamenta, ad quae lucri cupiditas ansum dedit (Vid. CARTHEUS.). Cauendum vero, ne imponat aetas arboris vel gummi diuersa, de quibus differui, vel pinguedo obuoluens.

Genuina myrrha constat ex glebis variae magnitudinis et figurae, subinde nuce iuglande maioribus saepius minoribus, vel multiformibus, vel stalactitis instar, ex condensatis depluentibus guttis induratis, rubro brunis, subpellucidis, solidis, fragilibus, externa superficie inaequalibus; fractura subni-

subnitente. Specimina maiora interne subinde distinguuntur particulis albidis, quae vel maculas in fractura s. ungues, vel strias semicirculares referunt. Sponte fragrantem gratumque odorem, saporem vero intense amarum, pungentem, cum aromatis nonnullis vestigiis, edit. Masticata dentibus sensim adhaeret, dein plurimam partem salua solvitur, quae inde lactescit. Flammae admota, saltem in meis speciminibus, difficulter ardet cum flamma fuliginosa, strepitu, et relicto carbone griseo. Digestione calida cum aqua integre soluitur; sed prout refrigerescit liquida, pars resinosae materiae fundum petit. Solutio aquosa colata profunde flauicat, sed turbida est. Extractum inde inspissatione paratum supra $\frac{2}{3}$ constituit, seruatque odorem saporemque Myrrhae (CARTHEUS. *l. c. p. 36.*). Spiritus vini tingitur Myrrha colore ex flauo rubicundo, dicto modo sensus feriens; inspissatione tincturae redundat extracti vncia dimidia, vnde patet, gummosas partes bene multas illi immixtas fuisse (*l. c. p. 37.*). Conferendo autem extractorum proportionem elucet, plus longe gummi, quam resinae, Myrrhae inesse. Insidet insuper illi oleum aethereum; aqua enim, in qua destillatur, non solum ascendit lactescens, sed oleum secum vehit,

O 5

partim

partim aquae innatans, partim fundum petens (HOFFMANN.); etenim ex optimae Myrrhae libra una quidam olei drachmas duas (HOFFM. *Obs. phys. sel.* p. 20.), alius (NEUM. *Chymie*, vol. 2. P. 3. p. 381.) drachmas tres obtinuit. Alii pauciorum eius quantitatem modo elicuerunt, prout SPIELMANNUS (*Mat. med.* p. 221.), qui ex dicta quantitate aliquot modo guttas olei butyracei eruit, et cl. THIELBEIN (CRELL's *neueste Entdeck. in der Chemie*, P. 11. p. 118.), qui vix grana quindecim olei aetherei, odoris Foeniculi, post aliquot hebdomades spissi, et rancidi, obtinuit. Oleo hocce separato, odor omnis Myrrhae perit.

Myrrha efficax antisepticum est, nam soluta in aqua ad minimum duodecies magis antisepticum est, quam sal marinum (PRINGLE *Obs. on the Diseases of the army*, p. XII.), quin sub alio experimento trigiesies (*l. c.* p. XVIII.). Integre ope aquae calcis soluitur, sicque commode variis in casibus aegris offertur.

Apud veteres potentia eius medica in magna existimatione fuit, eique vires adscripserunt, quarum quaedam vel hodie apud multos medicos celebrantur. Attamen et nostro tempore diuisos eos tenet

tenet iudicium. Nec diffidendum, calidam et acrem eius naturam cautionem iniungere, si ea forma sumitur, qua omnes partes, quibus conflatur, iunctae exstant, vel iusto largius ingeritur. Ita ad drachmam dimidiam vel duos scrupulos ingesta, ingratum caloris sensum in ventriculo ciet, pulsus celerem reddit, et calorem per totum corpus dispergit (CULLEN *Treatise of the Mat. med.* vol. 2. p. 193.). In plethoricis igitur, cholericis, biliosis, haemorrhagiae opportunis, grauidis, febrientibus, inflammatione praesente, concedi nequit. Locum vero habet in flacciditate fibrarum, stimulo suo et resolvente vi; tenaces humores attenuat, et obstructions resecat. Quibusdam praeterea casibus antiputredinosa sua virtute iuuat.

Modica eius quantitas cibi appetitum auget, et digestionem et assimilationem promouet. Tantum tribuit beneficae eius in primas vias virtuti CARTHEUSERUS (*l. c.* p. 43.), ut nullum agnoscat Myrrha in hac re superius remedium, laudemque exemplo hypochondriaci confirmat.

Pectoris affectionibus chronicis, ut tussi inueteratae, asthma, dicauit eam vetustas. Accessit serioribus temporibus fiducia quorundam in hectica,

a cau-

a causa pulmonali et exulcerationibus pulmonum; item in aliis. In diagnosi horum morborum quum labi facile sit, et gradus eorum varii, naturaque ipsius aegri diuersa, non vni tramiti insistere concedat: non mirum, de salubritate huius disputari valdopere. Suasu CARTHEUSERI (*l. c. pag. 50. sq.*) vsus est Myrrha creberrime manducata vir quidam litteratus, ad phthisin ex hereditate proclivis, et respiratione difficili, cum tussi mox sicca mox falsa et mucosa stipata, dein haemoptysi correptus, et phthisi proximus, eo successu, vt hac sola, in connubio probae diaetae, valetudinem recuperaret; quo in casu et aliis similibus, quibus hic medicus illam exhibuit, ob restauratum tonum partium solidarum, nominatim pulmonum, effectum suum exferere visa est. In Anglia pluribus medicis celebrati nominis accepta in tabificis morbis medela est. Displicet mihi connubium Myrrhae et spermatis ceti, diu in nosocomio Guy vsitatum (*Vid. SAUNDERS in nota ad SIMMONS's Pract. Observ. on the treatment of consumptions, p. 38.*); nec mixturae Myrrhae cum nitro et vitriolo martis, vel similes, Myrrham continentes, quibus indulsit cl. GRIFFITH (*Observ. on the cure of hectic and slow Fevers, and the pulmonary consumption, Lond. 1776.*), quibus multi
in

in Anglia subscribunt, censura sua caruerunt (V. SAUNDERS l. c. PAULIZKY *medicin. pract. Beobacht.* 2. *Samml.* p. 111.). Placet tamen Myrrha cl. SAUNDERS ex saepissime repetita experientia, in hecticis febribus ex debilitate, in quibus pulsus debilis et celer, et aeger valde irritabilis est; cui tribui adiudicat hecticam puerperarum; item in aliis hecticis, quae virium prostrationem comitem habent, et praeternaturalem calorem cutis absque violenta febris accessione; item in iis, quae ex apparente re-sorptione puris ulcerum mali moris, amputatorum membrorum &c. exortae sunt, in quibus ex usu interno Myrrhae pus correctum fuit. Facile concipitur, quod ille, haemoptysi incidente, vel sub inflammatoria periodo pulmonalium morborum, concedi non potuerit, attamen suppuratione et periodo debilitatis iam praesente conducere, iste putat; in vera phthisi autem rarissime succedere vidit, et in multis omittere Myrrham coactus fuit, et ad tutiora transgredi. Cl. REID (*Essay on the nature and cure of the Phthisis pulmonalis*, ed. 2. p. 211.), qui aliquando Myrrham probo euentu in affectionibus pulmonum obtulit, negat tamen, in confirmata hectica leuamen vllum afferre, indeque potius symptomata augeri, prout in qualibet inflammatoria affectione; condu-

conducere aliquando in hoc malo tonica sua virtute, quam in primis viis exferit; et in magna infirmitate et languore infusum Myrrhae cum aqua calcis factum commendat. Multum extracto aquoso ad drachmam vnam cum sacchari albi vncia dimidia vel integra trito, in phthisi pulmonali tam propria, quam aliorum, quibus praecepit, tribuit LÖSEKE (*Abhandl. der auserles. Arzneymittel, ed. 3. p. 404.*), licet peculiaria momenta non determinet. Et cl. FRITZE (*Mediz. Annalen, vol. 1. p. 212.*) eo tantum studio illam exhibet, quo inflammatio pulmonum in suppurationem transit, pulsu non celeri, absente tussi et haemoptysi, plerumque admixtam decocto lichenis Islandici. Negari enim nequit, gummosum extractum minori gradu calefacere, quam Myrrham integram, vel essentiam; ut tamen memineris, nec istud destitui omnibus resinosis et oleosis particulis. Excludere videtur ill. CULLEN (*l. c. p. 194.*) Myrrham omnino ab haemica et phthifica febre, metuens calidam eius naturam, et profitetur, nunquam beneficium inde percepisse, saepe autem manifestum damnum.

Inter emmenagoga multorum consensu potiorrem aliquem locum sibi vindicat, ita ut sub horum capite

capite in libris, qui medicamenta secundum vires dispartunt, plerumque comprehendatur. In flacciditate fibrarum stimulo suo, et pituitosa diathesi vi sua roborante aliquando in menstruis ciendis valet. Vix vero potentiam aliquam peculiarem ad vterinas vias sanguinem determinandi habet (Conf. CULLEN *l. c.* p. 193.). De usu in lochiis idem sentiendum est.

In febre alba SYDENHAMI s. chlorosi conducit saepe connubium eius cum martialibus, et subinde Myrrha cum successu usurpatur doloribus acutis tenerarum foeminarum, vago interuallo redeuntibus; cuius census sunt cephalalgia, affectiones musculorum, rheumatismos simulantes apud hystericas (SAUNDERS apud SIMMONS *l. c.*).

Vlcerum sanationem adiuuat saepe egregie. Constitit id in aliquot empyicis post paracentesi pectoris, essentia Myrrhae iniecta; item in suppuratione hepatis ex lapsu, eadem medicina adhibita (SCHLICHTING in *Act. nat. curios.* vol. 6. p. 115.). Vlcus ex bombardae explosione in manu natum immorigerum valdeque foetens, dilutiori essentia applicata coaluit; virum autem correptum vlcere renis dextro cum lotio pus fundente, Myrrha vel
masticata,

masticata, vel cum melle Rosarum in electuarium redacta, curauit. (CARTHEUS. *l. c. p. 49.*). Insupergitur etiam pulvis eius vlceribus cariosis, putridis, quin gangraena affectis. Magni in hisce casibus facienda est eius depurandi vlcus et putredinem refrænandi vis; nocet vero aliquando stimulo suo.

Pluribus exemplis iam significauit, qua ratione tam interne quam externe administrari queat. Sed iunctim proponendi diuersi eam adhibendi modi, quorum haud pauci intra praeparata locum habent. Simplicissima ratio haec est, quod ore teneatur, nec alia pars deglutiatur, quam quae salina solvatur, reliquum solutioni resistens exspuatur. Sic, praeter indissolubilem terram, et resinae bona pars, quae irritat et calefacit, segregatur. Eundem finem extracti aquosi praeparatio habet, quod Myrrha longe mitius est. Pulveres, solutiones, pilulae, trochisci sub vario connubio, quod scopum promouet, parari possunt. Praeter solutionem Myrrhae in aqua calcis, placet quibusdam solutio in cereuisia saturata (Vid. BERNHARD *chem. Erfahr. p. 284. sq.*).

PRAEPARATA

PRAEPARATA ET COMPOSITA.

ESSENTIA MYRRHAE *Pharm. Würt. p. 83.* Ex Myrrha digesta spiritu vini. Valde calida; hinc interno vsui non opportuna. Externi varia supra documenta adfuerunt, quae tamen cautionem superfluum non reddunt. Ne spiritus irritet, e re est, eius supra dimidium antea euaporare. Confert roborando in vlceribus nimis suppurantibus, item in vulneribus partium neruofarum et aponeuroticarum.

ESSENTIA MYRRHAE ALCALISATA *l. c. p. 83.* Praeter aquosum et spirituofum menstruum et alcali adhibetur. Ob alcalini stimulum nonnisi in putridis lardosisque vlceribus locum habet.

EXTRACTVM MYRRHAE AQVOSVM *Ph. W. p. 93.* Ibi paratur ope Liquoris nitri fixi; vnde et multum resinae contineat, necesse est. Magis placet praeparatio *Ph. Brunsv. p. 255.*, quae alcali omittit, hinc ea extractum a resina magis liberatum existat.

ELAEOSACCHARVM MYRRHAE *Ph. Brunsv. p. 213.* Ex extracto dicto et saccharo.

OLEVM SEV LIQVOR MYRRHAE PER DELIQVIVM *Ph. W. p. 126.* Soluitur pars Myrrhae, illam ouo
Appar. medic. Vol. VI. P ad

ad duritiem cocto et discisso, postquam vitellus ex-
emptus fuerit, immittendo. In putredinem valde
proclive est; hinc servari diu non potest. Fissuras
labiorum et papillarum et oedematofarum partium
consolidat, et ulcera abstergit sanatque. Cutem
quoque splendidum reddit cosmetico usu.

OLEVM MYRRHAE DESTILLATVM. A FR. HOFF-
MANNO *l. c. p. 20.* magni fit. Saccharo exceptum
elaeosaccharum praebet, ex eius iudicio balsamicum
et pectorale, in commodo liquido contra chronica
pectoris vitia, in tussi inueterata, asthma humido,
eximium. Casus sine dubio et naturae diuersae
cautionem iniungunt.

TROCHISCI DE MYRRHA; ELIXIRIA PROPRIETA-
TIS; ELIXIR APERITIVUM CLAUDERI; ELIXIR BAL-
SAMICVM SPIRITVOSVM HOFFM.; ELIXIR PECTORALE
WEDELI; FLORES SVLPVRIS COMPOSITI; PILVLAE
POLYCHRESTAE BALSAMICAE; PVLVIS DENTIFRICIVS;
VNGVENTVM DIGESTIVVM; EMPLASTRVN DE BACCIS
LAVRI et sexcenta alia largae saepe compositionis
officin. Germ. Myrrham recipiunt.

ELECTVARIVM PRO DENTIBVS EHRENREICHII IN
ROSENSTEINII *Hus- och Rescapoteque*, p. 100. R Pulv.
Myrrhae

Myrrhae ℥ij Coccinell. ℥β Spirit. vin. rectific. ℥j
 Digestione F. Tinctura saturatissima; coletur. Hu-
 ius tinct. ℥iij add. Oxym. e Crem. tart. ℥j Ol. de-
 still. Cinnam. gtt. xx Caieput gtt. x. M. D. In-
 comparabile illud ROSENSTEINIUS vocat pro conser-
 vandis gingivis; scil. pauxillum eius mane illis il-
 linatur, et remaneat per tria ad quatuor minuta
 pr. vel spongia madida exceptum affricetur gingi-
 vis et dentibus, dein abluendum aqua, cuius li-
 brae vni additum cochleare spiritus vini, et salis
 ammoniaci drachma dimidia. Hoc etiam halitum
 oris foetidum nonnihil corrigit, vt tamen vera eius
 causa negligenda non sit.

26.

Pharm. OLAMPI Gummi.

Mihi ne aspectu quidem cognitum est. *Pharmacopoea Würt. p. 127.* illud catalogo suo inferuit, ex quo, quae de eo narrat VOGELIUS (*Mat. med. p. 318.*), exscripta sunt. Mihi non aliud iam suppetit negotium, dum SPIELMANNUM (*Pharm. gener. p. 156.*), qui plenius paullo de eo agit, ducem sequor. "Prostat, inquit, in frustis minoribus extus griseis, intus splendidis, subdiaphanis, fuscis; friabile est, tritu dentium non lentescit, insipidum, inodorum, aqua non solubile, calore non liquendum; flammae admotum ardet, suauemque odorem resinofum spirat. Ex America aduehi fama est. Incongrue gummi arabico aequiparatur."

27.

27.

Pharm. RESINA LVTEA NOVI BELGII.

Ita significo succum concretum luteum, in novo Belgio maris australis, et nominatim in Noua Wallia australi (New South Wales) obuium, qui in expeditione inclyta Gubernatoris ARTHUR PHILLIP ad Botany-bay et portum Jackson beneficium sese exhibuit.

Fundit illum arbor humilis, foliis gramineis trunco suffultis, ex quorum centro scapus emergit simplicissimus pedum duodecim vel quatuordecim, spica terminali ouato oblonga. Descripta paucis hisce et depicta, reperitur sub nomine *Yellow Gum-plant* in *Voyage of Governor PHILLIP to Botany bay* 1789. p. 60. cum *tab. 3.* et alia *tab. 11.*, quae inscribitur: *View of a Hut in new South Wales* (Conf. etiam JOHN WHITE's *Journal of a Voyage to New South Wales* 1790. Götting. *Anzeigen* 1791. n. 6. p. 52.).

Ex scapis parant vulgo inquilini hastas suas. Succus iste sub trunco ex terra effoditur, nec ex arbore ipsa colligitur, et coniectura fert, eundem esse, quem TASMAN vocat *Gum lac of the ground* (V. PHILLIP's *Voyage.*).

P 3

Refi-

Resinosae naturae est, nam plane non aqua soluitur, et Gummi guttae primo aspectu refert, sed non inquinat. In dysenteria efficaciam suam aduenis istis Anglis comprobauit, licet debiliori vi, quam alia resina eius regionis, rubra, sanguinem draconis mentiens (*l. c.*). Londini postea a cl. BLANE, medico Nosocomii St. Thomae, crebra cum ea in profluuiis aluinis pertinacibus experimenta capta sunt; nec caruerunt successu maxime conspicuo (*Voyage cit. p. 294.*).

28.

Pharm. RACKASIRA Balsamum.

In cucurbitis ex India afferri traditur (SPIELM. *Pharm. gener. p. 176.*). Equidem modo possideo eius glebas planas. Est subpellucidum luteo brunum, frigore fragile, sed calore modico emollitur; hinc inter digitos in placitas formas compingi potest, et dentibus masticando adhaeret. Sapor debilis amarus. Solidum nullum odorem spirat; aut emollitum, vel accensum, grate balsamicum ad Tolutanum nonnihil accedens. Resina merito habetur. — Sunt, qui coniiciunt, esse balsamum factitium, et forte paratum ad imitationem Balsami Commendatoris (RIEGER *Introductio in notit. rer. natural. tom. 2. p. 87.*).

Ex hodierna praxi medica nihil de eius virtutibus suppetit dicere. Est, qui illud Copaiuae balsamo praetulit, et vna alteraue dosi gonorrhoeam sanare affirmavit (SCHENDO VAN DER BECK in *Act. nat. curios. vol. 1. Append. p. 123.*) Quousque locus eiusmodi balsamicis in hocce effluvio sit, alibi (Capp. de Terebinthina, balsamo Copaiuae) indicaui. Hoc vero balsamum vel nomine paucissimis medicis notum est.

Pharm. SAGAPENVUM f. SAGAPENI Gummi.

De stirpe huius gummi id modo nouimus, quod ad umbellatas pertineat. Saltem semina, quae frequenter immixta cernuntur, et licet saepius confecta compareant, tamen hinc inde integra sunt, id suadent. Nimirum ouata reperio, complanata, marginata, striata, magnitudine fere seminis Heraclei Sphondylii. Ex Alexandria et Persia transfertur.

Graecis notum fuit, et a DIOSCORIDE adscriptum plantae ferulaceae.

Specimina, quae coram habeo, diffformes massas repraesentant, coagmentatas ex glebis multiplicis coloris, albidi, vel rubicundi, vel saturate viridis, et magnitudinis diuersae, mox magis mox minus pellucidas, quibus festucae multae lignosae vel fragmenta seminum, seu semina integra imposita sunt. Vnde concludi potest, hasce particulas olim distinctas, dum gummi adhuc molle esset, accedente compressione qualicunque, in vnum corpus leuiori nexu coiuisse. Glebas istas mox duriores et fere fragiles, mox molliores instar cerae, inuenio.

inuenio. Lego et subinde obtinere frustulis minoribus distinctis, homogeneis, rubris. Et hoc quidem selectum et purius censendum. Hoc mollescit calore, et durius euadit frigore. Bdellio adiecto Sagapenum aliquando corrumpitur.

Odor Sagapeni fortis, ingratus, alliaceus, illi, quem assa foetida spirat, non valde dissimilis, fapor eius non adeo tamen nauseosus est, ceterum amaricans, calorisque et acrimoniae sensu linguam vellicans. Ructus quoque alliaceos post se trahit. Sub masticatione dentibus adhaeret, emollescit, albescit, deliquescit. Igne facile accenditur, ardetque flamma fuliginosa, remanente carbone nigro. Etiam hoc ex resina gummiue commixtis constat. Resina praeualet; nam ex Sagapeni vncia vna eliciuntur extracti resinosi primi drachmae quinque cum granis sex; ex eadem quantitate autem extracti gummosi primi drachmae modo duae cum scrupulis duobus et dimidio (NEUMAN. *Chymie*, vol. 2. P. 3. p. 33.). Vtrumque extractum et odore et sapore debilius est ipso Sagapeno. Destillatione cum aqua etiam oleum aethereum emittit. Lactescit aqua, qua soluitur.

Propius venit ad naturam *Assae foetidae*, et in virtutibus istius diiudicandis pariter tam ad odoras partes, quibus nervos afficit, quam ad resolvendi potentiam. respiciendum est. Hodie rarius praecipitur, nec, si aliorum vestigiis modo insistas, documenta efficaciae, nisi ex mixtis, depromi possunt. Arabes inter purgantia referunt, id quod de largiori modo copia locum habet. Quidni vero illud reponamus inter antispasmodica efficaciora, et ea, quae pituitam alicubi collectam, et obstruenda vasa referant. Inter haec commemoranda seorsim eius *menstrua* referendi facultas. Extrinsecus quoque emplastri forma tumoribus frigidis applicatur, et in iis, quae suppurationem desiderant, maturationem adiuuat.

PRAEPARATA ET COMPOSITA.

PILVLAE DEOBSRVENTES CVM GVMMATIBVS
Ph. Brunsv. p. 298. PILVLAE FOETIDAE *Ph. Würt.*
p. 69. VNGVENTVM FVSCVM *l. c.* EMPLASTRV
 MAGNETICVM *l. c.* &c. illud continent. Sed quis
 diiudicabit vires singulorum in tanta farragine?

V. FRVCTVS et SEMINA.

30.

Pharm. MYROBALANI BELLIRICAE.

CITRINAE.

CHEBVLAЕ.

INDICAE.

Numerum Myrobalanorum augment in materia medica *emblicae*, de quibus, utpote fructu stirpis iam cognitae, alibi iusta serie iam dictum est (V. *Appar. med. vol. 4. p. 127.*). De reliquarum specie botanica nihil certi pronunciari potest, quin adhuc disputatur, utrum ex diuersis arboribus petitaе sint, prout inter alios VESLINGIUS (in *Obseruat. in ALPINI pl. aegypt. p. 61.*) censet, an potius ex eadem, prout JEREM. KERNER (apud HASSELQUIST, *Resa, p. 537.*). ADANSON (*Familles des plantes, vol. 2. p. 442.*) ex arbore Malabarica, Pakel, colligi, sed dispari anni tempore, auctor est. Omnes hi fructus drupaceae naturae sunt, qui quidem, prout nosmet eos exsiccatos seruamus, magis corrugati et angulati appareant, necesse est, quam recentes. In India orientali proueniunt.

Myro-

Myrobalanus Bellirica f. *Bellerica*. JAC. BREYN.
icon. et descr. rarior. plant. p. 18. tab. 4. quae ra-
 mulum foliiferum cum fructu sistit. TANI RHEED.
Hort. Malab. vol. 4. p. 13. tab. 10. Aliis est *Idon*
mulli RHEED. *Hort. Mal. vol. 4. tab. 18.*

Prostat in officinis forma oblonga f. subrotunda,
 angulis quinque longitudinalibus, griseo bruna,
 magnitudine fere oliuae.

Myrobalanus citrina. FLUCKEN. *Mant. 132.*

Maior priori, rugis rarioribus, angulis quin-
 que prominulis. Coloris in citrinum inclinantis;
 figurae in meis speciminibus pyriformis.

Myrobalanus chebula. VESLING. in ALPIN. *de pl.*
aegypt. p. 61. tab. 62. Agihalid ALPIN. *de plant.*
aegypt. p. 39.

Reliquarum maxima, ex tenui ceruice ouato
 oblonga, angulis longitudinalibus decem, quorum
 alterni prominentiores, atro bruna.

Myrobalanus Indica f. *Inda*. Panel *Hort. Malab.*
vol. 2. tab. 9.

Myrobalanarum minima, longitudine circiter
 dimidii pollicis, atra, oblonga, quinque vel octo
 angulis

angulis notata, rugosa, apice acuta, basi obtusa, substantiae compactae. Deficit in hac nux, cuius in locum cauum longitudinale exiguum mediam partem occupat.

Medici Arabes primum inter medicamina Myrobalanos receperunt. Graecorum primus est ACTUARIUS, qui earum mentionem fecit. Atque hi minorum purgantium numero easdem adscripserunt. Hodie exoleuerunt fere omnino.

Sapor omnibus et singulis insigniter austerus et amaricans. In extractis praecipue austeritas sentitur. Ita et solutio vitrioli martis earum miscela nigrescit. Adstringendi, vel si mauis, corroborandi vi itaque praeditae sunt. Moueri iis aluum blande, praeterquam testimonia antiquorum, hodiernus vsus in Arabia et Aegypto, praecipue huius superiori parte, edocet (HASSELQUIST'S *Resa til heliga Landet*, p. 536.); imo in Vindobonensi nosocomio practico (V. STOLLII *Rat. med. e. c. P. 3. p. 264. 287. 338.*) feriori tempore illae aliquando in hunc finem praescriptae sunt. In puluere dosis drachmae dimidia ad quatuor assignatur, in infuso vel blandiori decocto largior ad duodecim drachmas vsque. Ad alui profluvia

profluuia coërcenda et viscera roboranda, hodie certioribus, et magis exploratis, utimur.

Vix attinet, spretam hodie iure CONFECTIO-
NEM ANACARDINAM commemorare, in quam intra-
runt singulae quinque Myrobalani, vel CONFECTIO-
NEM HAMECH similis tenoris, quae cum multis
aliis Myrobalanas citrinas receperunt.

31.

Pharm. AIAVAE Semina.

Nomen a Lusitanis illis inditum. Ex ora Malabarica transferuntur, vnde nauarchus quidam Anglus ante aliquot annos ea secum in Angliam sumisit. De notis eorum per sensus cognoscendis nihil mihi constitit. In India orientali celebrantur instar efficacis medicinae contra colicam. Et in simili morbo iste, ex Goa in Angliam redux, cum amicis vicinisque suis colica detentis, illam communicavit, qui inde *insigne solatium experti sunt*. Ipse ille nauarchus semina ista ingessit in arthritide, quae flatus comites habuit (*windy gout*), in quibus pellendis insigniter valent, eorumque auxilio fomittem a ventriculo et capite remouit. Subinde simul vnā vel alteram alui deiectionem cient (V. PERCIVAL'S *Essays medical and experimental*, vol. 2, p. 226.). Sponte patet, non sufficere dicta ad veram horum seminum naturam stabiliendam, sed accedere debere nouum artis periti, et ad omnia momenta attenti, scrutinium.

DESIGNA-